A 191/IV.

Iskolai drámák a XVIII. sz.-ból

126/a jelzetű: 1–8 levél (utolsó levél hátlapja üres

126/b " : 1–8 levél (első s utolsó levél hátlapja üres

126/c " : 1–10 levél (utolsó levél üres

126/d " : 1–10 " (" " ")

Az RKH Akadémiája Kolozsvári Főgimn. l. sz. Könyvtára

Prologus.

Salutem primo cum Principio vobis optatissimam, simul Argumentum Actionis offero Auditores Ornatissimi. Sanctæ neq inter Mortuæ unquam Memoriæ idem Rex vobis, et Apostolus Stephanus ob Oculos, velut è tumulo redivivus proponetur Animisq vestris oblectandis sufficiet. Verum de tota vita, quæ quanta est, theatris ubiq dignissimis sufficiens esset, nos potissimam legimus partem, quæ et nostros, et Auditorum oblectabit animos: At quæritis fortasse, quæ sit hæc actio? ipsius hujus argumenti ingressus in dicabit, aperiet progressus, evolvet omnino finis. Id tamen istud vos advertere velim, qui principium, medium, Exitumq menti impresseritis totam istius rei seriem pernoscet quam optime. Id unum vos etiam non celatos velim. Actio Divum Regem longa emaciatum febri è lectulo supremo in theatrum protrahit non ultra Palatia tamen quibus postremum horæ definita est. Vos pium Monarcham a suis pervecti tantur capite commiseratione Intemeratæ Virgini cum Sceptris, et Diademate Divi Regis animos vestros dedicantes benevolo favore prosequamini. Valete.

Declamatio

Sanctus Stephanus Rex Hungariae moriens B. Virgini Regnum Coronam dedicans: Ducum itaq quidam alia longe arbitrantes, vitae ejus insidias dum struere nituntur, cognita Regis sui voluntate, errorem suum detestantur.

Personae Agentes.
Stephanus Rex Hungariae.
Buda.
Lehel.

Inductio Ima Stephanus, Buda Lehel.

Steph: Buda, Leheleq meo lateri fidissima semper
Pectora, Thesea plus mihi juncta fide.
Cernis, ut longo resident mea pectora morbo,
Priore roseo fugerit ore color.
Annuus exactis completur mensibus orbis,
Et duo Luna super cornua dena tulit.
Cum jaceo, et pectus coquit arida febris anhelum,
Vixq preces anima jam fugiente traho.
Spiritus et sensim vitalis deficit artus,
Nec video tanto spemve, modumve malo.
Nempe dat ista Deus mortis mihi signa propinqua,
Scilicet et Aetherei jam vocat aula Poli.
Sentio fata vocant, terris divellar amici,
Viximus, exacto tempore fata vocant.
Buda Quid loqueris Rex magne? meas quae perculit aures,
Vox! Sic ergo tuos deseruisse velis?
Steph: Sic placitum Superis! sic summi jussa Tonantis
Poscunt, quoq jubent, sponte, lubensq sequor.
Buda Dii meliora, precor, nec dum tibi sit projecta salutis
Spes omnis Patriae vive perenne tuae.
Lehel Vive precor Rex! delitiae solamenq tuorum!
Deq meis annis accipe, et adde tuis.
Steph: Non sic Astra volunt, non est mora libera nobis,
Fac sit, at invito numine nulla placent.
Vos modo vos, Vegetes Animi pars maxima nostri
Vivite, plus media parte superstes ero.
Lehel Heu! quales Rex Magne moves sub pectore sensus!
Vix oculi lacrymas ad tua verba tenent.
Buda Cui igitur Regale decus! cui linquitur Orta
Pannonia? auspiciis vix modo nata tuis.

2

Stepha: Scilicet hæc rigerum discedere sola moratur,
    Hoc unum Tellus, quo teneamur, habet.
Patria me tenet Alma, tuum mihi nomen inhæret,
    O Patria! Oculis plus mihi chara meis.
Huc tendunt vigiles morituro in pectore curæ,
    Ut, quæ sceptra tenes Hunnia firma geras.
Et bene si novi te, Regia virgo tenebit,
    Hunnia firma suum, te moderante decus.
Quæ de mille mihi lecta est Regina regatque
    Pannonicii populos post mea fata soli.
Isthac luce palam lectam tenetis amici,
    Et cernet Dominam Patria cuncta suam.

Buda. Quid Dominam? superi tales avertite casus,
    Fœmina proh superi! Fœmina jura dabit?

Stephan: Pergite nunc Proceresque meis adducite jussis,
    Coram præcipuos cogite adesse Duces.
Suprema interea pia Hunnia voce vocato.

Kekel Hostia! Bud: Quid ergo taces? ora resolve Kekel.

Stephan: Fallor! an arcanos vestro sub pectore sensus
    Vultus et tacite verba notata probant?

Buda O Rex! pauca tuis, si fas mihi reddere dictis,
    Quæso sinas dictis reddere pauca tuis.

Stephan Ne dubita tua sensa mihi depromere Buda,
    Consilium aut si quod patrius indit amor.

Buda Non ego Rex! nisi mens penitus mihi fugerit omnis
    Consilii dubitem sensa probare tui.
Nec tuus occultus toti qui cognitus orbi est,
    Esse potest Patriam qua moderaris amor.
Vidi ego, quæ sensum prorsus testata Paternum,
    Te Dominum esse negent facta, sed esse Patrem.
Vidi ego certa forent summæ quæ pignora mentis,
    Grandia Consiliis ponderata meare tuis.
Sed tamen, ah! quoniam pateris Rex magne fatebor:
    Haud placet hungarico Fœmina lecta throno.
Herois quæ quæso premit vestigia tanti
    Fœmina? quæ tantum ferre valebit onus.
Grande opus Imperium est Bellum, pacemque tuetur,
    Non hæc Fœmineis artubus apta geri.
Non facit ad placidam nota hæc discordia pacem,
    Nec sunt tam molles ad fera bella manus.
Et tanquam elegit valido qui sceptra lacerto
    Torqueat, imbelles vix ea ferret manus.
Cerne viros O Rex! quos nutrit Hungaria tellus,
    Quodque viros cernis, crede tot esse Duces.

Patrius hæc amor, et jussit Rex dicere prisca
Firmata et toties Numine teste fides:
Steph. Nosco fidem, nosco tua pectora Buda pateq;
Qui patuit Patriæ sæpe salutis amor.
Sed ne vos fallat Regina nomen amici,
Non hæc Hungaricis Fæmina nota solo.
Sanguine Priscorum stella Regum clara Triumphis,
Artibus et pacis Virgoq; digna Throno.
Et modo tanto vos ne dedignetur honore,
Certum est hanc Patriæ constituisse Throno.
Lehel Te mihi Rex quoniam [illegible]: si pauca reponere vellem
Difficilem video non fore pauca loquar:
Steph. Perge Lehel. Leh: Non jam Patria me commoda terræ
Flava juvant quamvis commoda et ista juvant.
Sed Romana fides sceptro tutanda potenti
Clarior et Regna Relligionis amor.
Cerne tuas O Rex! curas tua munera Regna hæc
Per te de tenebris vix modo rapta viris.
Vix eversa quidem, longo tamen illo labore,
Tandem in Romanis sunt sociata sacris.
Hei! quantum ista tamen tenuit tua pectora cura,
Semper ad invisos plebe fugare Deos.
Et modo Fæmineæ hæc poteris concedere curæ:
Ah! cave ne tantæ pars habeat ulla rei.
Fæmina prima novo dirum scelus attulit orbi,
Perdidit humanum fæmina prima genus.
Quæ totum quondam miseredibus perdidit orbem,
Prospice ne Regnum subruat illa tuum.
Quid prohibet Vasul, propior vel sanguine Petrus,
Aut nati secum Bella vel Alba regant.
Hi melius Rex sceptra gerent, quod profero demens,
Tu melius tu Rex vivito et illa rege.
Steph. O quanta reficis nostras dulcedine sensus
Quantus in hoc forti pectore candor inest.
Dace hic in votis animos perstabit amici,
Hunniæ in extincta laude vigebit honos.
Ast animo tamen usq; meo sedet usq; sedebit,
Hanc Dominam Patrio velle locare throno.
Seu tibi mens Regni fidei seu cernere partes
Hac Regnum stabit firma regente fides.
Ut tamen ista palam cunctis manifesta probantur,
Præcipuum hic adsit, quoq; jubete caput.
Buda Proh superos! quid id esse reor! Leh. Procedit Ste. amici!
Ne vos commoverit hæc mea dicta precor.

Tempus erit, cum tarda diu post secula sceptris,
Hunnia fœmineas induet ipsa manus.
O Tibi quale decus tunc fœmina tanta parabit
Quantus ab hac Superi! tunc tibi surget honos.
Fœmina erit quamvis (: heroes parcite) mille
Haec credet summis fœmina parte viris.
Haec quoque quam solio mens est imponere quanta est,
Fœmina? sed paucas quas peto ferre moras.

Inductio 2nda Lehel Buda.

Lehel Fœmina quae precor haec? quibus aut prognata sub oris,
Buda Quid sit ipsa licet Juno fateri nequit.
Juno sit ipsa licet, quod erat versuta manebit,
Mutataque fecit nomine pectus idem.
Quid quid id est Lehel, ah! video vicinius ecce
Jam patriae possis quam prohibere malum.
O Stephane infelix! quae mentem tua pectora cepit
Indidit aut cordi quis Deus ista tuo?
Lehel Tentandum est Regem repetitis Buda querelis,
Aut cogam precibus succubuisse novis.
Buda Falleris, est Stephani vox haec immota priore,
Quo semper prestet certa tenaxque loco.
Audisti sensum nihil ut permotus eodem,
Nullaque persvasus cesserit usque prece.
Non secus hac saxum tumidis durum perstat in undis,
Quod frustra appulsi verbere aut unda maris.
Lehel. Cedet nec dubia haec frangi mens nescia fracta
Ibo, et divini revocabo pericula cultus. 2
Sed quot saxa vides gurgite fracta tamen. 1
Aut hac aut mala parte removebo virum.
Buda Dii facerent! Sed enim Stephani, si mens mihi nota est,
Inventos, vereor, ne labor omnis eat.

Inductio 3tia Buda solus

O Patria heroum sedes! O Martia Tellus!
Heu tua quam celeri gloria versa rota!
Quid tibi nunc prodest Ducibus quod condita tantis
Prodeunt in partes Herculeumque genus.
Dum nempe in terra muliebria nomina tantis,
Interea missa viris nominibusque feres.
Infelix Stephane! ah quo nunc tu mascula virtus,
Ille virtum spiras quo precor ardor iit?

Cepisti melius, quam desimus ultima primis
Cedunt sine me sua fortuna facta darent.
Tempus ad hæc fateor, Patriæ dum viveret ardor,
Me tibi perpetuo fœdere junxit amor.
At nunc parce precor quam te plus Patria amabam,
Hostis ipsi Patriæ est, hostis et ille mihi est.
Vasulis hæ labes aures advertat, oportet,
Aut is quod vereor, vir meliora sapit.

Inductio 4ta Buda Vasul.

Vasul. Buda sodalitii pars sincerissima nostri,
Heu! quo nostra fidit fulmine corda Zehel.
Hungarius igitur patietur fœmina sceptris?
Et quid vos lenti? turpe feremus onus?
Proh pudor! Buda. O Vasul cunctas admovimus artes,
Artibus admotis omnibus ille nihil.
Sudor et quoribus sperni monitumque precesque,
Perstat, et a sensu non abit usque suo:
Iamque nefanda palam ad proceres mandata referre
Instituit, in quid moverit ante Zehel.
Vasul Quid gerat ante Zehel? quid spe agitamus inanes,
Et hæc est alio res peragenda modo.
Buda Ergo age! pande animos non sanguine deneget humo.
Vasul, tolle probrum jura tuere tua.
Vasul (: Ut video optati veniunt ad lintea venti:)
Buda Quid facimus? Vas. Quid? res nempe quod ipsa jubet.
Non jam consilio locus est hoc cardine rerum,
Altera consiliis aptior hora fuit.
Arma dabunt, o Buda! dabunt, quæ poscimus arma,
Hæc aut fœmineo sub pede colla gement.
Buda Impetus est idem nobis, sententia par est.
Ne dubita pro te, Patriæ pro nomine terræ,
In medias flammas in media arma ferar.
Non ego si jubeas Stephani nece tingere dextram,
Et Stephani dubitem tingere cæde manum.
Vasul O cordis nostri medium pars dulcis amice,
Quos ita mens junxit quam bene jungit amor.
Erga manum conjunge virum si pectore gestas,
Quis scit, an in nostros sors fluat ista sinus.
Eja cape hoc ferrum! peni! si fallit amice
Buda Verba suum abi fingis quod petes, omne feres.
Vasul Erga cape hoc ferrum, Stephani in pectora merge,
Adjice sollicitis fortia facta tuis.

Buda Haec cedo quid dubitas, Patriae tutabimur isto
Nomen et indignum solvimus ense jugum.

Vasul Macte animis igitur, tanti tibi sponsor facti,
Dummodo sint faciles, praemia digna feres.
Nunc age, rumpe moras, solers atque impige perge,
Impediant minime ne bona tanta morae.

Buda Hic reducem pulchro conspersum sanguine, meque
Tincta Regali sanguine tela manu.
Non ego vos caeli testor, per te Regna, thronumque,
Quo Patriae pietas me jubet ire, feror.

Inductio 5ta Vasul solus.

Vicimus! en cessit, quod dudum optavimus in quo
Sudabat noster nocte dieque labor.
Nunc tandem impellunt placidi mea carbasa venti,
Quid loquor? imo ego jam littera tuta lego.
In promptu vigilat Aulicorum turba favetque
Mecum multa virum, multa procerumque manus.
Quid dubitem? Solio mihi jam sublimis in alto
Pannonici videor frena tenere soli:
Et dare jura viris, populis praescribere leges
Indicas poenas poscere quid dubitem?
Sed mea nescio quis quamvis animosior esse
Plus aequo tentem, pectora sensus habet.
Nec puto terror hic est, quid enim? sunt omnia tuta,
Et tamen ut vento flatimus alta hiemo.

Inductio 6ta Lebel Vasul.

Lebel. Sume tua dignos fortuna et tempore vultus,
Vasul. **Vas.** Chare Lehel quid mihi quaeso refers?

Lehel Ipse tibi quae velle queas. **Vas:** Rex dicite tandem
Foemina cessit mente, refert ne gradum?

Lehel Ita quidem usque sedet et firmo sententia Regi,
Est aliud laeta quod tibi fronte fero.

Vasul Dic tandem. **Leh:** Stephanus te dignum censet,
Cui tradat Patrii frena tenenda soli.

Vasul Quae mihi monstra refers? **Leh.** tibi Vasul sceptra parantur,
Te Regem duplex jam modo adoro meum.

Vasul Hei mihi dispereo! Sed non satis ista cohaerent,
Vasul sceptra gerat, Foemina sceptra geret.

Lehel Assiduum quamvis Domina sit nomen in orbe,
Regis te filio destinat ille tamen.
Quis scit? an ista tibi taeda socianda jugali
Deligitur que thori Virgo, Comesque throni.

Vasul Per Superos! solium Stephanus mihi destinet ipse,
Non fallis non me ludis amate Lehel?
Lehel. Non impune solent Regalia culmina ludi
Rex inquam Stephani voce jubere veni.
Te solum poscit, lateri te quaestus abesse
Inso! fallentem conficere mille modis.
Vasul Consilia heu male facta Lehel! proh ausa ista,
Sic perit haec mea spes deliciumque mei!
Vasul Rex periit Leh Astra quid hoc! ubi? Vas: proh nisi proxima adsit
Qui sed adesse queam? jam modo jamque perit!
Lehel Quomodo? quo properas? quid agam? cave dum? resiste!
Fugit ut audito territa cerva cane.
Ah! servem saltem quid? ubi? quo vertere ferrum,
Dogque manum ut quis? magna procella venit.

Inductio 7ma. Buda Lehel.

Buda O superi! quid agam? aut quae jam satis ima dehiscet,
Terra mihi? Leh. Buda ah arma capesse vola!
Buda Ah trepidem tantum? fulmen me cantere! fulmen!
Non satis ad tantum est intremuisse nefas.
Lehel Numina quid credam? quae tu mihi crimina Buda?
Sed Rex me miserum! Bud parce timere Lehel:
Perfidus hic adsum, qui o astra? quid impius egi?
Certus eram tantum sternere caede virum.
Lehel Proh summum numen! quid ego audio? Bud certus eram
Meas meminisse horret lingua referre negat!
Lehel Ergo jacet Rex ense tuo jacet impia Bud jam nunc
Dum nisi servassent flebile funus erat.
Lehel Femina proh absens vel adhuc mala quanta patrarit
Recta Throno! Nostri femina causa mali est.
Buda Femineum nostris procul exacturus ab oris.
Regnum conditum rem nece Regis agi.
Constitui rabidus qua animus quo scalibida,
Et furor et Patriae fecerus adegit amor.
Intima jam stricto penetralia cum ense terebam,
Ipse ego cortina conditus ille sinu.
Tunc vidi magnae Dominae prostratus ad aras
Fundebat tacitas corde calente preces.
Nil ego ad haec moveor, saeva truculentior Hydra
Certus ad haec rapidus extatiaque manus.
Dumque manum ferro admoveo dum stringitur ensis,
En! ah credite mihi! vis fuit illa Dei.

En! rapida prensus quamvis dextra excidit ensis,
Excidit, et tota perstrepit aede sonus.
Pars mihi tunc superi concussit pectora motus,
Sanguinis, atque animi pectus inane fuit.
Tunc ego me primum cœpi sentire nocentem,
Tunc animo primum lux fuit orta meo.
Ut tremere unda solet rapida cum vertitur aura,
Ut quatitur trepido serva virgo noto.
Sic mihi vidisses labefacta tremiscere membra,
Ipsaque sub pedibus sublabebat humus.

Lekel: Rex quid ad haec? Bud: nihil ille ensi: (verum haec quoque amanti
Vox erat:) En pectus quisquis es impete ades.
Tum ego tuta peto, atque fidem damno, execror ausus,
Sacrilegosque fugo, hic modo sisto gradus.

Lekel: Gratia sit superis! misero quod vita superest,
Bud: Ast ego adhuc vivo? perfide Buda peri.

Lekel: Quid tibi insane vis? absiste ensemque recondee!
Bud: Ah sine me! Lek: Nunquam, dum mihi vita, sinam.

Buda: Vivere crudelem scelleratum cogis amice,
Ah gravior quamvis jam modo vita necest.

Lekel: Parce tibi, solvo, super inque grata Rege,
Ad crimen nondum pertigit usque manus.

Buda: Ah pereat! quaecunque cupit peccare voluntas
Sola nec admisso crimine crimen habet.
Sed bene habet; vivam Stephano, hic ad funera mille,
Ut servem, meritum funera mille caput.

Lekel: Quo fugias infelix age fas est, misero te subtrahe sorti;
Maturaque tibi consule Buda fuga.

Buda: Quo fugiam infelix? mecum terraque marique,
Et quo fige pedem, crimen ubique fero.
Terrebunt oculos vigilantis, nocte silenti,
Excutient somnos ausa nefanda meos.

Lekel: Hic igitur paulum mihi praestolare videndum,
Quid Rex? tu tacito comprime cuncta sinu.

Inductio 8va Buda solus

Dicebam quondam, memini, revolutus in ortus.
Danubius verso refluet ante vado,
Quam Stephani nostro labatur pectore nomen,
Sustineamque datam fallere velle fidem.
Refflue nunc Ister versisque relabere lymphis,
Fallere sustinui jura, datamque fidem.

Ah! utinam temeranda prius, quam tecta subissem,
Ultima demersum me sepelisset humus.
Aut subitus langor nervos solvisset euntis
Aut cursum citamors impedisset iter!
Quantum per fidae mecum daret illa sepulcro,
A quanto tellus crimine pura foret.
Fallor an ipse gradum placido Rex admovet ore?
Aeu! nunc me tellus, nunc precor abde sinu!

Inductio 9na Stephanus Buda.

Stephanus Buda animi pars magna mei! cui pectora nostra
Intima secreti cum patuere sinus.
Prodimur ante sepulchra meum quis crederet unquam?
Sunt sunt, quae ipsa stant ante sepulchra caput.
Buda (: O quam tormentum!:) Steph: Video perculleris ipse
Buda moventque animum nostra pericla tuum.
Buda Emorior! Steph. quid? tu tortorem noris amice?
At nunc haec aliquid Vasulis arma notant.
Buda Ecce novos iterum fluctus! (: O sidera!:) Steph. Vasul
Cui cum tanta dedi jam modo sceptra dabam:
Ah casura prius credebam sidere coelo,
Quam fieret amor Vasulis, atque fides.
Perstant ista quidam, et caelo vel [illegible]
Absit et illius perstat ut ante fides.
Buda O Rex! en pedibus! Steph. Quid? desine Buda precari,
Si reus est veniam num tibi dignus erit?
Si reus est inquam penitus, nam dicta scelestam
Nondum constituit, Vasulis esse manum.
Crimine se purget, miser audivisse libebit,
En venit! Vultus fallit, an ipse venit?
Ipse venit remove pressum paulisper amice,
Bud: (: Heu commune Vasulis atque meum!
Ah tacite saltem si pauca liceret in aurem!:)
Steph (: O quali tantum colloquar ore scelus.

Inductio 10ma Stephanus Vasul.

Vasul O superis grates! etiam num vescitur aura
Rex magne! En jussis me tibi sisto tuis.
Utere sive manus seu sanguine Vasulis ardet,
Servire imperiis dextra, cruorque tuis.
Steph Non sum animi dubius Vasul, tua pristina virtus
Visa throno est semper, quae tibi digna manet.
Praestat prisca fides nobis mihi cognita longo:
Vasul Sed quid id est O Rex! Sat placuisse mihi est

Stephan Haud satis est: factis veniant tua præmia oportet,
Promeritosque tuus quemque sequatur honos.
Vasul: En iterum vento vehitur mea cymba secundo:)
Ah Rex! de rivo flumina magna facis.
Non ego sum tanti meritis nec debita nostris
Tanta tuus pergit pendere quanta favor.
Steph: O superi! quali complexum fronte scelestum:)
Sunt Vasul meritis præmia justa tuis.
Experiare tamen, qua quondam sceptra tenenda
Hæc cernis hæc Vasul corrige vela manu:
Aspice Vasul Disperii! Steph Quid ad hæc? quid mene tibi mentis?
Vas: Rex nec possum, non facto negare juvat.
Et pudet et fateor mea crimina; Steph perfide! quæ nunc,
Fare! age, quæ meritis pœna sit æqua tuis?
Vindex esto tibi, quid nunc age, fore videtur?
Num noris in pœnas dictatis una tuas?
Vasul Non renuo pœnas, placidos modo reddito vultus,
O Rex! hac nobis crux minor omnis erit.
Steph: Tene etiam, ut spectem, poscis? a discedere cogor;
Vasul Rex. Steph Non, perfidia flectere dura tua.

Inductio IIma Vasul solus.

Quod subitum hoc fulmen? quæ sæva procella? tenebam
Iam portum? en mediis denuo jactor aquis!
Quid credam superi! ah Senio Buda! ah Buda scelestus
Est, est causa mei proditor ille mali.
Iam video nostras patefecit Buda ruinas,
O scelus! o læsa crimen amicitia!

Inductio Xma Buda, Vasul.

Buda. Vasul amice! vices heu nostra perdite Vas amice,
Perfida namque quæ vox excidit ore tuo
Me ne etiam quem sic illudere pergis amicum
Dicere non dubitas! Buda quis miserum exitio habet:
Sumne ego? continui Regis quod sanguine dextram,
Perfidus? et quid si Rex periisset eram?
Vasul Non tu, non reus es, reus at temerarius ipse,
Qui non sum veritus credere Buda tibi.
Non ego te damno, Stephano quod dextra pepercit,
Non, bene Rex vivit, sed male proditor ego.
Heu! ubi amicitiæ leges? ubi jura? fidesque?
Quæ tibi fallaci plurima in ore fuit.
Buda. Ah! quid immerito Vasul non crimina jactas?
Sum reus at scelere hoc pectora parte vocant.

Sum reus: at felix medio quod criminis haesit,
Dextram quod hanc puram caedis habere licet.
Vasul Frustra jam tantas nimium me fallere doctum,
Nulla perfidiam post mihi fraude teges.
Buda Non ego te Vasul, per Patria Numina juro,
Sed, qui me tecum prodidit, horror erat.
Ante opportuno rabidas dum tempora ferrum,
Hostilis heu regis prodimur ambo dolis!
Sed ne forte falsas videor tibi cudere fraudes,
Dum mea pendentur vulnera ac tuserris.
Ibo nec tacitum condam sub pectore virus,
Mox redeo poenae pars quoque justa tuae.
Vasul Quo rageris idem keus? mea si fors integra, serva
Temet, sitque unum me periisse satis.
Buda Non decet, ut qui pars fueram tibi criminis idem
Et comes adveniam sortis amice tuae.
Sist, vel hinc proprio me protinus ense sub umbras,
Subque nigredam coges illico abire Stygem.

Inductio Ultima Stephanus, Lehel, Vasul.

Stephan: Hem! quid agis? quorsum hic temerarie pertinet ensis?
Non satis ergo meum sit petiisse caput?
Anne mihi quos ipse ot junxit pietasque fidesque
Cum Buda pariter tollere velle sedet?
Vasul O Rex! si manus porro committere caedem
Posset! morte foret sanguinolenta meâ.
Buda Non mihi sed capiti haec proprio, Rex tela minantur:
Heu! capiti melius debita tela meo!
En pedibus, Rex magne tuis! Vas. per sydera Buda
Serva te. Bud. En Budam Rex tibi sisto reum!
Steph Quid? tu Buda reus? Buda quod non tentasse fateri,
Cur pudeat? quantum est hoc scelus meum omne est.
Ipse tuum in thalamum gressus inferre cruentos
Instituique mea sicca relapsa manu.
Steph Sed quid id est Vasul? non te tua tela fatentur?
Ah non esse tuum fassus es ipse scelus?
Vasul Heu rursum fateor, justos huc verte furores,
Buda Me Rex, me vindex quoius ira petet.
Vasul Ah potior nostra est pars criminis, ipse ego ferrum,
Consiliumque dedi, praebuit ille manum!
Lehel Nobile certamen quo mens rapit improba inermes!
En sese dipsi gaudet uterque reum.
Steph Magne Deus! fidos quot quot mihi rebar amicos,
In caput arma simul corripere meum.
Et quos vos quae causa, precor pervertit amici?
Vasul Nomen amicitiae cor mihi pene ligavit!
Steph. Dicite quis furor hic, aut quis vos error adegit?
Buda Heu furor! et Patriae falsus adegit amor!

Steph. Numina! amor Patriæ poscit me? et quando negavi,
Pro Patria hoc necibus subdere mille caput!
Quid cum ferro igitur? mortemque minantibus armis?
Vas sponsor Patriam, si juvat ecce fuit.
Ah talpâ, et tenebris, et me sum lætior ipso,
Si videam nostri sit tibi quantus amor.

Steph. Sed qua parte meum deposcit chara cruorem
Patria? quid re mea, dicite morte queat.

Buda Non cupit hanc abs te at longam tibi Patria vitam
Vitesque invictas, corpora sive ma cupit.
Fœmineo sed colla jugo subducere nobis
Mens fuit istud erat, quod prope funus eras.

Steph. O superum rector! quæ vox mihi flectitur ad aures!
Fœmina vos igitur, movit ad arma? quid hoc?

Vasul Movit, et hæc sed et hæc, et fœmina plura movebant,
Et sceptri insanus me fatuavit amor.

Steph: Virgo decus Cœli! ah plus hæc quam funera terrent!
Me mea te Dominam res fuit Hunna suam.
Hei mihi! quid fuistis? Dominam ne rejectare Cœli,
Fert furor? huic igitur subdere colla pudet?

Buda Cœlorum Dominam! Lek proh! quis nos luseras error!

Vasul Diva Patrocinium spernitur ergo tuum?

Steph. Sed quas poscebam ut flexitis amici,
Cur nequii pallentes obtinuisse moras?

Vas: Ah piget admissi! et pudet, æternumque pudebit!

Buda Lesimus hei partem te, Dominamque Poli.

Vasul Ast ignosce, precor, Rex magne, et vesque leni-
Nosque quoque quocunctos respicias ore reos.

Steph Tu tu parce, et plecte tua est, Injuria Diva!
Non mea sed causa est, nominis ista tui.
(: Sed parces video:) quid enim tibi pronius is hæc
Naturæ pietas est celebrare tuæ.
Nos quoque si quid id est toto obliviscimur omne
Pectore, Tu virgo respice si quid est!
Ponito amorem Vasul dilecteque Buda!
Flectit et mentem culpa professa Deum.
In nostrum quæcunque caput movistis amici
Omnia lethæis mersa ferantur aquis.

Vasul O Rex quis dignas valeat tibi solvere grates?

Buda Ah summo pietas ista propinqua Deo!

Steph. Ista dat exorsi Regina hæc munera Regni!
Non mihi, at huic reliquos adnumerate dies.

Lehel Nunquam non imis erit hæc defixa medullis,
Tu quoque cum Diva Virgine fixus eris.

Buda Donec erit Cœli, quod erit sine fine Poli,
Regina in nostro pectore semper erit.

Steph. Et tantae, nam quid dubitem? jurabis amores:
O Hunni Divae? perpetuamque fidem.
Bud. Lek. Va. Juramus Steph. Cunctique uno simul ore dicatis:
Sceptra et Pannonici Regna decusque Soli;
Cumque throno pariter vos venturosque Omn: dicamus.
Steph. Perpetua haec igitur sint rata vota fide.
Tu jam Magna Parens! facilisque precor annue votis,
Hungara pro Patria, quae tibi turba facit.
En gestit, supplexque tuis implorat habenis,
Subdi, sed tibi huc vultus jam Pia virgo tuos.
Aspice quas toties Duce persenserat hostis
Tendunt submissas hi Tibi Diva manus.
Tendimus has, et quae tibi nos debere fatemur,
Subjicimus pedibus Sceptraque nosque Tuis.

O. A. M. D. G. B. V. M. H. P.

Kéziratok
126/b

Francz
Credulus & Incredulus
Neander Filius.

Prologus & Scena 1a
Crispulus.

Salvere vos rursus jubet Poesis, &
Omnis Heliconia cohors, Ornatissimi
Spectatores! quae vobis novam + hac die,
Adornatura fuerat fabulam; nisi
hoc ipsa dies, quo minus incepto insisteret
Suo eam deterruisset ab Sententia.
Calendas etenim aprilis agimus: neminem
Itaque vestrum mirari oportet, si nihil
Hodie sterilem praeter Salutem attulerimus.
Neque enim diei congruum arbitramur huic
Ea nos promere quae tristibus paravimus
Cothurnis; nisi Poetam quis Soccos vetet,
Quandoque induere, aut lugubres continuo exigat
Elegiae modulos, quod qui cupiat actum agat.
Neque enim pauca diei hoc opus esse, et labor
At quia vndis ligatos esse convenit,
Acatalectos pro Elegia elegisse placuit
Pedes. recte ne num secus? arbitrium
vos penes hoc esto. Nunc igitur, qua vocavimus
vos gratia pernoscite: verum id antea,
vobis persuadere velim; me non fabulam
Sed magis nostrum narrare Somnium;
Ut simul intelligatis, quid agere in animum
induxerimus. Itaque videbar ipse ego mihi
– ipse esse, quem hodie agimus diem, videlicet.
Prima Aprilis: qui tamquam hodie primum meo
Cum herili peregre rediissem Socius itineris.
Fuit enim durus illi ad rem nimium Pater
Qui nihil egenti porrigebat filio
Non famulos, non sumptus, non quod decent Filium
Sed farce ac duriter habere eaque quae forent
opus ipsi negare Sese: Cum tamen

+

Florillus hic (Nomen id est Filio) nihil
Locum velle perpeti; defore nihil
Quorum vel usus posceret, vel commodum.
Sed quoniam egenti deerat, unde sumeret
Id meum initis consilium: hoc ut dolo suum
Emungeret Patrem: se velle fingere
Geographiae dare studio: cupere loca
Peregrina visere: haud tuto posse tabulis
Fidere: secoram hunc orbem totum, qua patet
Pervestigare velle, & noscere omnia
Quid fit? Seni nostro ut homo est perquam credulus
Facile persuasimus: parari iussit illico,
Quae opus cumque adituro foret, jubet omnia
Me jungi comitem: sumptus praebet affatim.
Abimus. Verum heu allecti dulcedine
Libertatis, haud longe istinc adhaesimus:
Ibi nos curavimus belle, dum quid plenus
Suggereret: post regressi ut egestas compulit
Rebus consumptis omnibus, fucum seni facere
decrevimus. Sed enim veremur hunc
Fratrem alterum senis Dydimum, cui scilicet
Suspecta sunt omnia: qui vel vero fidem
Si possit deroget: is adeo nostro metum
Non minimum injicit animo. Nunc id operam damus
Strenue, ne qui senex persentiscat dolum:
Quod ubi meum anxius quaero: subito somnio
Evanuit, cumque hoc tota simul fabula:
Ne itaque quidquam expectetis dramatis
Atque noveritis dicam vestra: Cavete, ne
Quot quot adestis, primam in aspritem incideamini
Valete: ... At at, manete etiam: duos
enim conspicio istuc ferri senes: paulum operae est
videre, quid velint? Istuc concessero,

Eorum sermones ut tanquam ex insidiis
Excipiam: quid? si Morpheus vera cecinit?

Scena 2.

Eupisthus. Dydimus /: Crispulus ad partem :/

Eup. Ita est Didyme. Dyd. Non est. Eup. Certum est. Dyd. Falsissimum est.
Cris. Hahahe! ita est: non est, certum est, falsissimum est.
Eup. Ah nihilne unquam quidquam credis obsecro?
Dyd. At tune quidquam unquam credas obsecro?
Eup: Molestus es mihi: non ego filium
Credis peregrina ivisse loca? Et tu mihi
Officiosus es, qui credas istuc. Eup. quid igitur
Tanto censes eos haesisse tempore?
Dyd. Quid? quasi juvenibus desit agendi quippiam
voluntas dum non deest facultas? Eup. ita quidem
arbitror. Dyd. Vide igitur. Cris. huic ego effodiam oculos
aut linguam simulatori pessimo. Eup. Sed ut
Me ab hoc deludi credam? Dyd. Certum tene.
Cris: ut te mala pestis perimat. Eup. ecquis filius
Asserat? Dyd. Id ipsum est: hem num et Crispulum asseris?
Eup. recte. Dyd. Huic mendaciorum tu credes fabro?
Cris. Ah vix jam contineo manus, quin involem
Eup. me miserum! aegre est animo, si tibi fidem adhibeam:
Tot sumptus me profudisse, tam inaniter!
Dyd. Non secus est. Eup. Idne autem fuisse filium?
Ah perii. Dyd. Non tam tibi quidem inculpandus est
Quam scelerum impulsor Crispulus: hinc quidquid male hic
Est, is scelus huic caput est: vae tibi fili[illegible].

Eup. Jam ego scelerosum illum ubi ubi inveniam? Ex. hem Crispule
Enim vero non tibi dormitandum est: at at
Habeo; jam hos ego Cygnos ludificabo probe.
Eup. Quimet meamque domum huis evertere
Nil pensi habet fallaxis; at sentiet
Mastigia: Crisp. Nunc quasi de improviso me ingeram.

Scena 3.

Crispulus prodit & qui prius.

Crisp. Vah scelera hominum! Nunquam haec ego vidi gentium
Itamque aliis in regnis Patres ante suos
Contentique tenent Filios .. Tum si quem habent
Frugi servum, ut ego sum illum Molinsule
Accipiunt, remunerant: hic vero licentia
Nimia Patrum, duraque servorum servitus
Quae non monstra pariunt. Eup. Verum hic quidem asseris
Dyd. Falleris. Eup. Eho Crispule! Crisp. quid est? O here tune ades?
Neque videram. Nunc itaque obsecro dicite.
Qua vos salvere norma jubeam? an Anglice?
Aut Gallice, an Hispanice, an Polonice?
An Turcice, ut lubet eligite. Eup. Vin ligneam
Tibi salutem ferri? Crisp. hem! Eup. qua diminuatur hoc
Tibi caput. Crisp. Cur obsecro? Eup. quia sic lubet. Crisp. quia
Lubet? enimvero nunquam hoc vidi loci
Idcirco quem quam ab hero plecti servum, quia
Lubet. Dyd. apage cum alienis isthinc moribus
Quos nunquam videras. Crisp. Ecce autem et alterum.
Eup. Sic est, satius est me credere Fratri meo
Quam tibi sceleri: namque id ego mihi firmissime
Persuaserim: verba fuisse ab se volis mihi
data neque vos loci usquam fuisse. Crisp. Cur
vero id? Eup. quia tu negas. Crisp. quo vero tu negas argumento
— ? Dyd. quod tu asseris. Crisp. Vide obsecro.

Here! ne quod toties ego, natusque+ tuus tibi
Hodie offirmimus, in dubium forte revoces
Eup. Minime judico. Cris. Namquis posse te Fallere
Nostrum audeat? Eup. Nec suaserim. Cris. iniquissimum
Profecto foret. Eup. recte ais. Dyd. heu miseret me tui
Frater, qui tam facile in animum inducas tuum
Huic ut credas. Eup. at afferentem non vides?
Dyd. Mature: et ideo hercle minime credendum est. Cris. Cedo
obsecro here, arbitrum quem is, neve porro huic
Auscultato veteroso, qui in scirpo quoque nodum
quaerit. Eup. Vah non invenio cui potissimum
credam: hic ais: hic negas: Necesse jam prope
Habuero utrique credere. Dyd. Etiam ne dubitas?
Mihi Frater crede. Eup. Si faciam. Dyd. quidquid hic ais,
Falsum est. Eup. Crediderim. Dyd. Te tua pecunia
Emunxerunt probe. Eup. Væ igitur Capiti tuo.
Dyd. In ganeum hoc tuus ductus Filius,
aliquo est. non vero provincias in exteras
Eup. Jam faxo lues scelus. Dyd. Et sumptus & Filius
Tibi perditis tuis perdideras Moribus.
Eup. Jam sceleratas mihi pendes pœnas furcifer.
Cris. Per superum atque inferum fidem! Nullane fides
Mihi apud Te erit hodie? num non tuo abiimus
Jussu et voluntate? Eup. Hoc factum est. Cris. non tu datas
Sumptum ipse Nobis, et quæ sunt ad iter opus,
Omnia? Eup. Memini, Cris. igitur hæc omnia eo insumpsimus
Quo data sunt fine. Eup. Credo. Dyd. Hem Astutus. obsecro
Huc advorte animum: Non ergo sensis te ab hoc
Egregie nunc deludier? Cris. prorsum id quidem est.
Dyd. Et huic ægrotum ducis habere fidem? Scilicet
hoc maximum tibi Vitium est, quod omnia
Credis facilis. Eup. Tibi vero quod credis nihil
Cris. Here meis si diffidas velis filium
Periclitare tuum: audistin' quod ille vel hodie

Tibi illico narraverit? . . Dyd. Mendacia
Namque hic diu inde novunt quam calidissima.
Eup. Bene est filius adest Flor. Cris. Cum Fabiolo.
Esse Autumo. Dyd. Heus mane. Sua jam hi conferunt
Consilia, ne congruant: proin tu quem libet
Alium potius, quam hunc miseris. Eup. recte mones.
Heus Stasime, Stasime.

Scena 4.

Stasimus & qui prius.

. . . Stas. quid est? Eup. Florillus illico
Fac adsit mihi. Stas. Nunc ad modum cum Fabiolo
Abscesserat. Dyd. Quo? Stas. Nescio Eup. revoca. Stas. at ubi?
eos quaeram? Dyd. Mirum ni domi meae
Sint. Stas. Non arbitror. Dyd. Quam obrem? Stas. quia manere si
Domi cupissent, non exissent Eup. Maxume
Dyd. Imo vero stultissime. Ut enim filium meum
In jussu meo domo abisse censeam
Induci nequeo. Stas. at vero saepe induceris
Tute atamen. Cum minime credis omnium.
Dyd. Sile & mane: namque brevi adfore eos judico.
Eup. Imo abi. At audi si quid de Crispulo queas
Exsculpere, fac sciam. Stas. Meminero. Eup. tu mihi
Fratris hodie, neque enim qui evero, ni simul
Hanc rem omnem tecum transigam. Dyd. Faciam ut voles. abeunt

Scen. 5.

Crispulus & Stasimus.

Ne tu hodie laterem laveris, si me aggredi
Et expugnare tuis cupias versutiis
Stas. Quid fis Crispule? Cris. Statur. Stas. Numquid vam aliud? Cris. nihil.
Stas. Hem prima velitatio parum prospere
cessit. Quid ais? non tu aliquam adornaturus es
Senes in nostros fabulam? Cris. quam fabulam?
Stas. Putabam. Cris. huj. Stas. at si quid tu in mentem tibi

Cris. Lapides loqueris: Stas. Merentur id mea quidem
Sententia. Cris. Nucem Cassam. Stas. at siquid habeas.
ne mihi vereare credere: Si mea tibi hac in re
— usus fueris opera, faciam lubens
Cris. hem Nunquam ego tam astutus fui, ut quod periculo
Praestare queam meo, alieno Committerem.
Stas [: hem veteratorum caput. :] nihil ne ego hodie
Promovero.:] Ceterum quid de Capularibus istis
— censes senibus? Cris. quid? ut sunt. Stas. pessume:
Nam Eugistus hic noster: ut homo est acerrimus
Cum fervet, ita Eum, posteaquam jam efferbuit
Tam placidum reddas, quam est mare, dum venti silent.
Omnia credere facilis. Alter contra senex
Dydimus nihil prorsus credere: si nuncius
E Celo quidpiam illi afferat, id quoque scio
Negaret strenue. Denique quoque quisque afferis
Ea negas, et rursus quae quis negas, afferit.
Cris. Tanto profecto melior. Stas. Deinde quid tibi
Ego ejus stultitiam memorem? Totum diem
Anxius huc, illuc, susque deque cursitat,
ad quaevis semet ingerit, respicere
Primus cupit omnia; denique molestus tibi &
Aliis. Nihil tamen tibi horum dici; neque
si dicas credere, cui contra dicere
Capitale est. Cris. quid tu mihi cum tandem obsecro?
Stas. Is adeo suum quoque torquet misere filium.
Qui cum Poeta sit, nihil nisi Carmina abeo
exigit: et licet is plurima depromat miser
Metra tamen quod suus Pater ea esse pernegat.
Et eccum ipsum cum Florillo. Miraberis,
Ipse, et stupescas hunc velut alterum Apollinem.

Scena. 6.

Florillus Foliolus et qui prius.

Flor. Ah id me denique sollicitum habet plurimum:
Nam simul sensus Pater, Perii illico.
Fab. Quid tua sollicitis torqueris pectora Curis
Senties id nunquam nil verearis Pater.

4

Flor. Atq Ursinam! Cris. Salve o mi Fabiole! qui vales?
Rectene? gaudeo.
Fab. Si mihi se comitem junxit Virtusq fidesq,
Recte hunc tu semper Cris. se valere puta.
Stas. Rem jam rursus verba tu
Fundes sapientia! Flor. Ah Amice desine.
Ejusmodi animo complecti genium: Nam quis id
Ipse audivit unquam, aut vidit, aut sibi vinceres
Non verbum ut ullum proferat, nisi sit metrum?
Stas. At si secus nequeat. Cris. Sane ridiculum est.
Fab: Quam vellem invitum ne me mea Musa teneret
Et mea si possent verba carere metro
At ubi Apollineo sunt pectora percita oestro
Ut nolim metrum dicere, dico metrum.
Cris. Felix ea mihi videtur Necessitas!
Novi etenim non paucos, qui omnes decem sibi
Prope corrodere digitos, Atque fidemque Calamos
Simul, donec velutum extunderent metrum.
Fab. Ipse ego quid celem? fato torquebar eodem
Saepe mihi memini in Musa Novella puer
Dum rude difficili modulabor Carmine ~~Metrum~~
Expertaque adversos sunt mea vela notos
Saepe Pater verbis me castigabat acerbis
Et post verba, etiam verbera saepe tuli
Quin adeo verum me pernegat esse Poetam
Quod nequeam quovis jungere verba metro
Ingemui miser, et Pindi duo culmina spectans
Perbina hoc dixi, Te juga Apollo precor
Perque Novem Musas citharamq chelimq lyramq
Da mihi quod cupiam dicere posse metro.
Annuit: Ora sacris tingens Aganippidos Undis
Hinc quidquid cupiam dicere: Carmen erit.
Stas. Tum tibi igitur fatum idem evenisse arbitror
Quod olim Midae factum memorant, qui omnia
Dum quae contigerat, in aurum verti ab Diis
Petiit, fame pene enectus miser est, quoniam

Caveto tibi, ne dum nil praeter carmina
Tua quidquam proferre valeas, linguae quoque
Perdas usum tuae. Cris. quod ego quidem tuo
Praecuperem Patri, qui me adeo;..at jam sentiet.
Stas. Verum. id nunc solis curae esto: tibi maxime
Ut quam contristas, e Sedatis quoque fabam.
Flor. Hem num quid moliris Patri. Stas. Totus jacet
In fermento. Flor. Heu me miserum! ubi ijs est obsecro?
Stas. Hic intus cum Dydimo una, sene Alheruntico
Fab. Equid ais? Patrem vestros subiisse Penates?
Et cum vestro illic nunc simul esse sene?
Stas. Sic est. Flor. at quid agunt? Stas. quid? Centuriata ibi
De capite vestro agunt Comitia. Flor. miser!
Jam non effugiam di deo! quid ais Crispule?
Cris. Me mihi relinque. Flor. At. Cris. at otiose. Flor. at heu inde
Ne dum otiose cessas tu, et otiose: ego
Continuo perierim. Cris. quod ago. Fl. Fateor me quidem
mereri istuc; qui tam nullius consilii
Fuerim, tibi ut auscultaverim. Nam neque animi haec
Aegritudo tanti est, neque hic, qui cor metus
Exedit, ut me tuis pessum sic patiar
Fallaciis. Cris. Hem! forte succenses? age
Age quod velis, at ego quod semel occeperam
Pertendam naviter. Stas. Hem istuc est fortis viri
Fab. Nam non principium, sed vero postrema coronat
Actio: Consilium Crispule laudo tuum.
Flor. at ego metu maceror miser. Cris vin tu ne tibi
Adimi? Flor. Cupio. Cris. fac ergo ut apud te memores has.
Flor. memini; Cris. quid quid ego affirmavero negato tu.
Flor. Quid inceptas? Cris ne obturba. Si negavero tu
tu rursus affirmato. Tum profecto eum
Ego ita perplexum reddam, ut neque quod credere
Tuo, neque cuius fidem abnuere possit sciat.
Proin tu accede Patrem, Dic ei, quod ego
Dixero, ficta esse omnia, ut nunquam Soci-
Fuisse, praeter quam hic vicinae: meis 5

Inductum te consiliis: quidquid pergeam egistis
— idfuisse meum Unius Scelus
Deniq fatetur omnia. Flor. Sed quid te novo hoc
Speras profuturum dolo? Cris. quid? plurimum
Flor. Scilicet ut male mulctere nisi? Stas. Ah Crispule
Site omnes Conjectum in crucem inimici volunt
Quid aliud tibi authores forent. Cris. Mihi
Hoc cuditur malum; proin tu h ...
Mussabis interim, dum nostro hanc cum sene
Fabulam agimus. Stas. Recte. tu videris. mea
Hic nihil refert: an sublimis, an jacens
Condignis operiare locis. Cris. Meum videris
Stas. Prorsus. Neq ullam mihi partem petiverim
Cris. Rebar. Stas. Num jam scapula tibi forte pruriunt?
Cris. O flagitium dicis. Stas. adventans jam senes.
Flor. Hei me Cris. tace et memineris dictis ut meis
Subservias

Scena. 7.

Omnes.

Eup. Sed quid jam restitas? Sienim
Rationem abs te exigam, cur omnia ita neges,
Et cur nihil ulli prorsum credas, nescias.
Dyd. Ah Frater! video nihil commune, Sanguinem
Praeter, me tecum habere meum. Nam per deos
Sane tu animo te credulo esse ii piget.
Eup. tam vero incredulo te animo esse ii gaudeo.
Dyd. At opportune adesse bonas certo aviculas.
Fab. Chare tuis Genitor jam dudum nutibus adsum
Promptus in obsequium quo cupis ire tuum.
Dyd. Falsum est: Neq te jussi neq quoquam ire volui
Stas. Enim vero ii tute jussisti antea
Mecum tibi accersere. Dyd. Non non abs te mihi
Contradici ii patior Frater h sapis.
Quantocius hunc domo aliquis. Stas. Te ipsum hoc mihi
Hic testem provoco: non tute idem ob eum mihi
praeceperas. Eup. Ota arbitror. Dyd. Pergis etiam?
Jam saxeum ego hoc tibi cerebrum senties
Senties qui sim. Eup. Mitte obsecro jurgia, atq ad rem redi
Dyd. Hoc volo: Te vero aetate dominum esse Poppertius

Et libris dare operam. Eup. Ah Nunquam ne desines? 7
Dyd. Poetam ut tandem te esse credam bonum?
Fab. Ah quid plura cupis? jam mens mihi fessa studendo est,
si nequeas vultis credere, crede Metris.
Dyd. Garris: Neque enim crediderim te vel unicum
Dixisse etiam num metrum. Eup. Ah tunc tandem obsecro
Flor. Genitor id primum ego te scire cupio me
Dyd. Jam ni ceptas fabulam. Cris. Ah tunc nos tandem loqui.
Dyd. Te vero Furcifer? Cris. Scire etenim cupio, quot,
quot tunc mihi heri, qui jure eodem imperitent.?
Quid quid ais verbero? Non sum ego quoque tuus Herus?
Hoc mihi tu in faciem? hoc feram ego? hoc patiar? hoc sinam?
Eup. Ah desiste obsecro. Dyd. quid? ita me ludificarier!
Cris. Enim vero Eupithi: ego sum servus, non tuus.
Dyd. Tune resistate etiam? Eup. Desine jam crissulle
Dyd. Jam ego scelestam hanc linguam excidi ...
Eup. Ah frater! vel huic ausculta, vel vero ego
Continuo abscessero. Dyd. Sed per superos. Fidem
Tun quis Xursum comentis habiturus es?
Eup. Minime ni vera sunt. Dyd. ah frater si me amas.
Sive te amari abs me cupias, ... meum ini, consilium
— nihil ut prorsum credas, quid alii
cunque asseverant. Nam cum nobis idem sanguis est,
Pares nos moribus quoque esse condecet.
Eup. Faciam ut dicis Frater: quantum ex quidam, animum
Obfirmabo meum: | Mutandum igitur meum
Quoque jam mihi | consilium est: | Eup. Ut prorsum nihil
Cuiquam credam. Dyd. Placet. Nam hoc sapientis viri est.
Eup. Non credo. Dyd. Sic neque facile ni duceris ab
Juris. Eup. Non credo. Dyd. Nunc quoque te emundes ans.
Prole. Eup. Non credo. Flor. O bene si nihil horum credo Pater
Dyd. Pecunia tua omnis abusa est, quod maximum est.
Scelus. Eup. Non credo. non credo, prorsum nihil cre
credo. Dyd. Semper ne te adversantem habeo mihi?
Eup. Profecto me redigis tu homo jam ut insaniam. 6
Non tute mihi persuasas, nihil ut velim
credere. Dyd. Jam ideo tecum prorsum actum esse omnia

Quid ais Crispule? vidisti hoc fieri gentium
Unquam. Cris. Memini me vidisse in Germania
Similes vobis senes: dum curru Venetias
Pervecti, per Montes Pirenaeos, bonae
Spei portum adiissemus; hi simillimi
vobis fuerant. Dyd. Credo. Cris. Nec fabam enim duas
Nos potuisse intra horas hoc conficisse iter
Quo dum ea et dimidia absolvimus. Flor. ah desine
Negarum. Nihil istorum fuit usquam Pater
Cris. Tun mihi negas? quid? dum Londino in Persiam
Delati prope Cracoviam? Nostin? ut hic
Absimilibus accepti senibus. Flor. Neq id usquam
Memini. Cris. Nihilne. at ac jam video, tu mihi
Eum sub ornasti, ut quod ego dixero, neges
Dyd. Ego vero? Cris. jam enim tibi Nihil credimus
Stas. Suo tum jugulans gladio. Dyd. quod haec Contumelia est.
Cris. Ah Frater quaeso jam gratiam mihi tuam dato
Dyd. quid cupis igitur. Cris. ut hac de re quid censeam.
Sciam. Dyd. quid censeas: jam dixi, ut nihil.
Credito, vel si mavis, falsa esse credito.
Omnia. Cris. Neutrum vero id consistere potest.
Dyd. quid vero? Cris. Namque idem quod hic affirmat, hic negat
Dyd. quin ego jam perfacilem tibi modum dabo
Quo utriq Partis fiens satis: ut tu neq huic
Affirmanti, neq huic Neganti quidpiam
Credas. Fab. quidquid in ambiguo est, facile hoc credimus omnes
Hoc ergo dubium, vos dubitare vetas.
Dyd. Tu mihi, quod hic interloquere habes
Nostrum id Negotium est. Cris. Ah ideo non posse me
Jam eluctari. Nunc igitur jam vobis palam
Edico: me nil contra habiturum quidpiam
Seu verum id, seu falsum siet: cum alius mihi
desit, verum e vobis extricandi modus.
Jam nunc itaq ut iubes edicite libere.
Flor. Ita est, ut jam ante tibi dixi Pater: Cris. Ergo
Nonnulla facere, si tuo per te mihi
Licere haec. Cris. Nihil severe Crispule.

Fidem tibi do. Cris. Quando quidem veniam et fidem
spondes, fatebor omnia. Me horum reum
esse omnium; ego tuum ad ista filium impuli
Me authore facta sunt omnia. Neque usquam
Alibi, praeterquam hic fueramus viciniae
Quidquid dedisti, ibi, quod bene vertat mihi et hero
abusum est. Dyd. Haec tu pateris in domo tua
Flagitia et is jubes hunc continuo tunc in crucem
rapi. Flor. Ah Pater, quod a me factum est perperam
Indulge. Male egi fateor et agnosco Eug. Sat est.
Mihi fili facti si poeniteas te tui
Neque adeo inhumano sum ingenio, ut nihil queam
Dissimulare, ubi opus est. Flor. Tibi Pater gratiam
habeo, quam possum maximam, neque amplius
Quidquam me admissurum polliceor, quod tibi
Molestum esse queat unquam. Eug. Recte feceris
Cris. Tandem meorum metam laborum attigi
Dyd. Itane impune illis abeant? Tun hoc sines?
Eug. quid quaeso succenses? aut illorum fidem
ullis adhibes. Dyd. Non vero credas? cum palam
Fateatur scelus. Eug. Non me tute credere
Prohibebas antea? ne credere ergo scelus
Eos fecisse ullum, ipsi enim hi asserunt.
Aut si mavis ne crede eis dedisse me veniam
— Dyd. Satin tu sanus es. Eug. hic arbitror?
Dyd. Ah jam nihil mihi hic tecum est. Eug. Satius quidem
egeris. Dyd. Et meliorem et sanam vobis dari
Mentem precor: Eug. Nosque tibi. Stas. Nil stultius
quidquam unquam me istis memini vidisse senibus
Cris. Nec ego. At nescis nos primam Aprilem agere hodie.

Vépicsalok
126/c

Declamatio 3ia

II.

Siccine pro letis redolis mihi chara triumphis?
Quos mihi magnificos Victrix jam Roma parabat
Ach utinam domitos dum pressi Victor acervos!
Dumque manus rubuit tepido jam sanguine fessa!
O utinam medios stimulans temerarius enses,
Fædassem proprio tum terram sanguine primus!
3 Est aliquid posuisse suam per Vulnera vitam,
1 Est aliquid tentasse Viros, atque ensibus enses,
2 Præsentemque oculis nil exhorrescere mortem!
Quis poterit majores ostentare Triumphos?
Est quoque quæsiti Socios habuisse doloris,
Credite, non dolor est Sociis ocumbere tantus:
Ast me non paucis munitum nuper amicis,
Me modo jam cunctis orbatum deserit una
Ipsa dies! /: sic facta volunt :/ extrema malorum est:
Sicque cadam in Patriam victor, quam de hoste trophæis
Magnifico ornavi! conspergam sanguine terram
Ipse meo, qui mille Viros sub Tartara misi:
Samnites vici telis, armisque feroces!
Terra cruore madet, per campos millia nostros
Strata jacent Samnitum, cætera turba fugata
Tecta petit cursu timido vix conscia cladis
Tantæ: quid tamen hæc prosunt? si morte cruenta
Ipse cadam Victor! rapiar Juvenilibus annis!
Mollius hæc ferrem, si conscius esse viderer,
Delictique mei si causa probata fuisset:
Quid miser admisi? quod Dictatore fugavi
Absente hostes: heu delictum morte piandum
Restat! quid miser admisi? an quod lege vetatur

Aut Divum, aut Patriæ? num Templi Sacra statuta?
M. Tor: Heu me! Scripta gravior stat crimine poena.
Desine Dux animum nimio infamare timore:
Exiguus labor dubios contemnere casus,
At tamen infesto fortunæ saucius ictu,
Gloria nobilis est, forti si pectore perfers.
Quare agito, depone timores, summe viriles
Nunc animos dignos tanto Duce tolle dolorem
Te in trepidam subisse necem, miretur ut omnis
Posteritas: Fabium Victorem funere tristi
Sublatum, qui Samnites jam vicerat hostes,
Qui Romam ornavit dignis heroe triumphis.
Fab. Ergo Ducem Fabium poteris spectare jacentem?
Ergo videre potes subdentem colla securi?
M. Tor: Absit: ut erepto Te nobis vivere detur,
Nam sine Te gravius foret omni vivere morte:
Ergo ego, si pateris, fiam Comes ipse cadentis,
Sin minus, ense meo, te invito, facta subibo
Tristia, præcedamque prior, mittamq sub umbras
Hanc animam Elysias, si nobis inclita tecum
Fama manet /: tanto cum heroe occumbere dulce est :/
Fab. Quo raperis demens? furor est, accersere mortem
Immeritam! non tu reus es, quid funere funus.
Accumulare cupis? tua vita est nescia culpæ.
Adde, quod & nostræ faveat tua vita saluti;
Te precor, afflictam /: non est grave :/ suscipe causam,
Sollicitamque mihi fer opem tu rebus in arctis,
Et mea verba favens, tristesque expone querelas:
Nam poterit populus nostram servare salutem,
M. Tor: Pone metum, propero speratam ferre salutem,
Quaque licet, tentabo Viros, vitamq precabor,
Pone metum populi mollescent pectora dura.

II.

Inductio 2da

C. Lælius increpat Fabii moram in subeunda nece, ac Sententiam Dictatoris eidem aperit.

Fab: Abscessit: Superi meliora! hæc una remansit
Servatura meam, quod precor, aura ratem,
At tamen ancipiti premitur formidine pectus,
Pondere ne careant nostra petita suo.
Nec quid agam invenio; nam me timor ipse malorum
Sæpius excussos cogit habere metus.
Nostra subit, miserum me! servus limina prætor,
Hei mihi quas oculis indicat ille minas.

C. Læl: Ergo sic populi, Dictatoris que voluntas
Impetitur? longas sic trahis usque moras?
Ah pudeat. Fab: /: miserum me! quas exarsit in iras:/

C: Læl: Promissam que Duci reddere nolle fidem?

Fab: Nulla mora est in me Prætor, nec poena dolori est
Si merui, est nostro Crimine poena minor.

C. Læl: Nulla mora est in te, nulli quoque poena dolori,
Cur jussam renuis sustinuisse necem.
Templa silent, nullas consulta altaria voces
Reddunt, ne dubita, crimine muta tuo.

Fab: Non lethum timeo, qui tot projectus in hostes
Sanguinea volui procubuisse nece.
Ast honor exhibitus Patriæ, signis que probatus
Tantis, hic nos, hic nunc facit esse reos;
Crimine nempe meo nullas altaria voces
Reddunt, defendi que ense, manu que mea.
Hoc scelus est vestrum, quantum est non Numina poscunt
Victorem Fabium, non caput illa meum.

C. Læl: Sic jubet irarum plenus: prope luce peracta
Clara prius Titan, quam juga demat equis
Sic caput hoc Stygias demittet Lictor in undas
Sic que dabit Fabio posse videre necem.

Fab: Det precor: Heroas numerabor maximus inter
Magnos, sic me, sic grandia gesta manent
Scilicet e nostro statuisse trophæa sepulchro
Romam, ac sic gratum cæde litasse mea.
Quæ facies Patriæ, Patriæ quæ jura, fides que
Quantus amor Theonidis; justitiæ que rigor.
At nunc scire juvat /: quoniam sic fata tulerunt :/
Ut mihi supremum fulserit ista dies.
Quod genus est lethi? C. Lælius. meruit quod culpa, revinctis,
Post tergum manibus, conspicuus que foro,
Postquam constiteris, lictoris tu mense minaci,
Conscia perfidiæ colla metenda dabis.
Fab: Carnificis ferienda dabo mea colla securi
Idq palam populo? - vah scelus! impia Lex.
Non Romæ Dictatoris, sed jussa Tyranni,
Quem Rupes sevæ, quem genuere Tigres!
C. Læl: Cur Romam incusas? nescis temerarie nescis?
Digna pati telis, vulnera facta tuis.
Fab: Et te crudelem Fabiorum nominis hostem
Nostræ cædis habet sanguinolenta sitis?
Fare, age quod scelus est, merui quo crimine lethum?
Quo mihi probrosi funeris auctor ego?
Non mea perfidiæ scelerarunt pectora tædæ,
Non sceptri tenuit cæca cupido sinus,
Fidus eram Patriæ semper, Fidusq futurus
Sum charæ Patriæ dum mihi vita favet
C. Læl: Si tua perfidiæ sunt nescia pectora, sensu
Jam Dictatoris cur agerere reus?

E

Ne tu fraude nova, quæ Dux damnaverat, ipse
Crimina defendi fas ve pium ve putes?
Maxima, ergo de, tuis accedet Gloria rebus
Judice dum tanto nunc tua causa cadit
Est aliquid: magna populi inspectante Corona,
Fortiter infandam sustinuisse necem.
Fab: Ignavo istud fare! nescis mihi grande levamen
Esse potest, si fas (: fas Deus esse velit :)
Quam melius mihi prima dies quoq; summa fuisset.
Quamq; fuit cunis aptior urna meis
Hostili melius cecidissem victima ferro
Victima lictoris nunc ferienda manum
C. Lal: Verba miser frustra nihil proficientia jactas,
Questibus his tempus perdere neq; juvat
Fab: Ah sine supremum moerorem effundere! vita
Cui male perdenda est, perdere verba levest,
Non hic fraena damus, populum quod forte moveri
Hoc cupiam, non, non! fata subire lubet.
Nil mover letho, genus ast miserabile lethi
Urit, & indigno vulnere pectus edit.
Lerneo jubear nigra pocula fata veneno
Haurire impavidus poëta cruenta bibam
In mea crudeli jubear sevire mucrone
Viscera, plus omni sevior hostis ero.
Dum modo non lictor jugulum mucrone resolvat
Mucronis instar erunt facta severa mihi.
I, precor hoc populo perfer, fortasse supremis
Placatus votis annuat ille meis.
C. Lal: Id faciam: Fab: annuat ô utinam! dum parva vovemus,
Scilicet infami facta carere probo.

Inductio 3ia.

Fabius conqueritur se ab omnibus destitutum, quem tamen adveniens Pater consolatur.

Fab. Ergo omnis spes fracta jacet, nil ferrea mollit
Pectora? tantillam ferre graventur opem?
Hic mihi! destituor cunctis, cunctisq; relinquor!
An sic fida meam non fovet ulla ratem.
Nempe nati faciles mulcent ubi carbasa puppes,
Qui placido consistent æquore semper erunt.
At mare turbetur: tonet æther: sæviat auster;
Qui convulsa juvet carbasa nullus erit.
Clementes Coeli! ergo vos succurrite saltem!
Nec mea lethæis mergite vota vadis!
Fulmineis, oro, in caput hoc sævite procellis,
Jamq; necis sacrum fulmina vestra necent.
Est aliquod Superum dextra cecidisse levamen,
Authoremq; suæ mortis habere polum!
Præcipitate moras! – – – sedenim quoq; sidera nostris
Surdescunt votis, destituuntq; preces.
Ergo petam lethum, ac letho funestius ipso
Dedecus infami perditus ense cadam? – –
Sit Superi, moriar; sed ut altæ prodiga mentis
Pectora, queis, Victor quo fremat hostis, habet.
Pater. Siccine te video! sic nate manusq; pedesque
Ferre constrictos: tristitia facta: / queis?
Hoccine debetur Virtuti hæc præmia factis!
Nate tuis? te nunc militis arma tenent.
Sperabamq; victorem, sed spes cæca fefellit
En modo lictoris victima acerba cades.
Sperabam lauro victrici tempora cingi
Nate tua, astringit sæva catena manum
Sperabam Natum ad Capitolia Triumphos 5
Ducturum heu quam spes omnis inanis erat!

C

Gloria Stirpis eras fili, spes una salutis,
    At modo tu sine me, me sine Nate cadis.
Præmia nempe tuis hæc reddit Roma Triumphis
    Hæc cine? pro lauris præmia Roma dabis.
Fab. Præmia nempe meis hæc reddat Roma Triumphis
    Mors tamen o Genitor! mors mihi munus erit.
Discet posteritas Victorem funere tristi
    Occisum Fabium, hæc Gloria major erit.
Nec tamen ante tui ponetur finis amoris
    Quam sensim victa deficiente cadam
x Namq animum subeunt meritorum plurima nostrûm.
    O mihi non dubiis cognita sæpe modis!
O quoties! donec fuerat mihi mollior ætas,
    Sustinui collo brachia nexa meo.
O quoties amor ille tuus simulaverat iras
    Estq mihi blando pollice pressa manus
Deniq quos una læti numeravimus annos
    Eluxit nostro pectore summus amor.
Hos non immemori dum pectore volvo favores
    Vix valet officium reddere lingva suum.
Nec tamen ulla tuis est reddita gratia factis,
    Quæ foret officii nomine digna mei.
x Extremas igitur Genitor nati excipe voces,
    Quas imo fixus pectore dictat amor.
Quæ rapitur nobis detur tibi vita Parenti,
    Fors erit hæc meritis gratia justa tuis
Pater. Desine nate tuis dictis augere dolorem
    Desine, namq parat rumpere corda dolor.
Namq depulso, te Victorem excipit hoste
    Patria, non parvo libera facta metu.
Est quoq conveniens Victori hæc Gloria, ne unquam
    Cogatur meritam veritus adire necem.

Sed miserum me! Torquatus quid fulminis adfert?
Quam vereor, populi me ferat ille minus.

Inductio 4ta.

Manlius Torquatus annunciat brevi adfuturum Dictatorem & mortis laturum sententiam, qui mox adest, & Fabium Lictoris securi subjiciendum decernit ob violatum Imperium suum pro quo Pater & Mater Torquatus perorant.

Man: Hac Dux magne veni sic Dictator Jubet: ille
Nunc te supremum prosternet fulmine triste,
Undat jamq forum populo. Fab. Nil fata moror.
Pater. Triste vale hoc unum liceat mihi dicere Nate.
Dicta: O Superi! sic noster honor violatur? ut omnis
In nobis pereatq fides modo, quae fuit ante,
Magna perit Dictatoris, tum Gloria Romae,
Per te sic splendor contemptus honorq jacebit
Noster? sic tu Roma subis tam tristia fata?
Non Samnitum armis verum hi tibi vulnera saeva
Infligunt, dum sacra ducum sic jussa tuorum
Contemnunt; annon sine me tu ducere summos
Ardebas superato de Samnite triumphos?
Duces ad stygias umbras, non jusse negabo,
Victima dumq cades hodie lictoris ab ense,
Hoc est Imperium sumi Ducis hocq statutum.
Fab: Si mihi pauca loqui fas est tibi maxime Ductor.
Dict: Sile verum incassum cur pergis perdere verba?
Fab: Istam quo merui tam saevam crimine mortem?
Proditor an Patriae fueram mihi semper amatae?
Num capitalia tradiderim Samnitibus alta

H.

Perfidus? an Romanas per certamina turmas
Perdiderim? an non Samnitum jam millia multa
Strata jacent in agris? Victori Roma Triumphos
Decernit, solus ne mihi Dictator acerba
Fata paras? Victor Fabius num triste jacebit
Funus? Bonis ergo tuos tam tristibus ornas
Victores? Romano animo mea fata subito,
Non secus ac saevis Victor Samnitibus arma
Dum opposui, in Patria talis jam Victor abense
Sponte eadem. Dict. quid commemoras tua facta? Triumphos
In medium cur profers? vinctus colla securi
Lictoris subdes est irrevocabile verbum.
Pater. Pauca loqui liceat Patri fortissime Ductor.
Dict. Quid quid ages, frustra est, stat jam sententia certa.
Pater. Maxime Ductor! en circum positam aspice terram,
Aspice, quam Titan oras aspergit Eoo
Ortus, quam nitidus sol occiduas subit undas,
Quasque dies medius flagrantibus aestuat horis,
Aspice, qua gelidi Regnant septemq Triones
Ense suo factos calcabat victor acervos;
Albani campi sunt testes, moenia tecta
Roma tua, est testis Regina decora Triumphis.
Haec urbs, sunt testes roseo nunc sanguine picta
Martia rura manu Fabii capitalia celsa,
Hi septem gemini Caelestia pignora montes,
Sunt testes aedes sacrae Patriiq Penates,
Deniq subjectos Romae circumspice fines,
Littoraq, tum populos omnes, si facta loquuntur
Fortia nunc Fabii mihi quem campumq locumq
Ostende, ubi non generosus Victor ab hoste

Discessit, Patriamq suo non texerit ense
Irrita si sunt hae saltem me respice Patrem,
Nunc miserum, plebis, populiq, Ducumq favorem
Respice, pro Patria toties mea facta, labores
Pone tibi ante oculos merita, annos hocce seniles
Torqu: Vidi ego quanto animo, quam inconcussa ingenii vi
Romanas acies Samniti quam ordine certo
Opposuit validas numeroso milite turmas
Quam cito complevit generoso pectore primus
Arma manu tenuit, postremus nescia vinci
Pectora Samnitum signavit sanguine Ductor
Vidi ego quam subito Samnitum fregerit arma
Quid Fabium tali in casu fecisse putares
Quid Fabium tali in casu fecisse putares
Non præsente Duce, an non cum Samnite putares
Dictator? si hostis funesta opponeret arma
Pugnandum? an vero Romã cenisse Triumphum
Victa vivisset Samnites, Judice primum
Hoc ego te fecisse puto; nunc hoccine reddes
Præmia Romano Victori /: o tristia fata :/
Vera loquor, Fabium modo si isto crimine damnas,
Quis jam pro Patria Romanus stringere ferrum
Audeat? aut vellet generosum opponere pectus
Hosti? talia si Ducibus das præmia claris?
/: O Duros casus Fabii Ducis :/ hosne Triumphos
Promeruit tantus Victor? si morte cruenta
Ipse cadet si lictoris caput hocce securi
Subdet milite se coram vita spolietur
Victor si jaceat tristi Dux morte peremptus?
Dicta: Incassum omnia agis. stat jam sententia certa
Nobis. Torqu: Ah miserum me! sic spes omnis ademta est
Torquatus quid vult ultra producere vitam
Si Fabius pereat nostra spes una salutis!

7

Discessit, Patriamq suo non texerit ense
Irrita si sunt hæc saltem me respice Patrem,
Nunc miserum, plebis, populiq, Ducumq favorem
Respice, pro Patria toties mea facta, Labores
Pone tibi ante oculos merita, annos hocce seniles

Torqu: Vidi ego quanto animo, quam inconcussa ingenii vi
Romanas acies Samniti quam ordine certo
Opposuit validas numeroso milite turmas
Quam cito complevit generoso pectore primus
Arma manu tenuit, postremus nescia vinci
Pectora Samnitum signavit sangvine Ductor
Vidi ego quam subito Samnitum fregerit arma
Quid Fabium tali in casu fecisse putares
Non præsente Duce, an non cum Samnite putares
Dictator? si hostis funesta opponeret arma
Pugnandum? an vero Romam venisse Triumphum
Victa ivisses Samnites, Judice primum
Hoc ego te fecisse puto; nunc hoccine reddes
Præmia Romano Victori /: o tristia fata :/
Vera loquor, Fabium modo si isto crimine damnas,
Quis jam pro Patria Romanus stringere ferrum
Audeat? aut vellet generosum opponere pectus
Hosti? talia si Ducibus das præmia claris?
/: O Duros casus Fabii Ducis :/ hocne Triumphos
Promeruit tantus Victor? si morte cruenta
Ipse cadet si lictoris caput hocce securi
Subdet milite se coram vita spolietur
Victor si jaceat tristi Dux morte peremptus?

Dicta: Incassum omnia agis stat jam sententia certa
Nobis. *Torqu:* Ah miserum me! sic spes omnis adempta est
Torquatus quid vult ultra producere vitam
Si Fabius pereat nostra spes una salutis!

Pater Nate meum pectus tangunt hæc fulmina quæ mox
Altius hærebunt triste tunc pectore fixa
Cum cæsum aspiciam stricto lictoris abense,
Te vigilans oculis, animo te nocte videbo.
Perge tamen non fata moror, mox colla daturus
Lictoris: Miserum me Patrem: lumine nunquam
Nate vidende meo! Fab. pergo nunc victima Romæ
Mæsta cadam! hoc tantum Nato concede supremum!
Excipe complexu Fabium, tua brachia junge
Pater Quid dubitas o nate mei pars maxima. Patris
Pergere in amplexus, tibi quos vis pandit amoris
O utinam manibus, colloq infusus amantis,
Sorte diem extremum felici claudere possis!
Fab. O Pater! Pat. ô Fili! Fab. divellor; plura volenti
Detinet ore sonos vultusq pudorq loquentis
Pat. O Nate! abscedis, Patris unica cura dolorque!
Heu oculis nunquam tu Nate vidende Parentis.

Inductio 5ta.

Q. Fabius Pater semet ipsum arguit sceleris, & fortunam incusat.

F. Pat. I jam fide solo quisquam: posuisse furores
Reris & iratum triscula tela Jovem.
Dum levibus splendet jucunda favoribus hora
Dumq favet velis aura benigna tuis,
Illudunt Hesperi Zephiris votisq secundant
Ut gravior deinceps fulminis ira caput,
Nempe Diis pila mæsta sumus jactamur in altum
Mox subito casu deprimimurq solo
En quantum meritus Cursoris ante favorem
Quantus ab hinc pusto tempore fulsit honos!

Tu Comes assiduus lateri, tu magnus amore
Tu Dictatoris Nomine dignus eras
Nunc qui fallacem mutarunt nubila mentem
Haccé tuum tristis merserat Sora caput.
Sic tuus injusso fundetur sangvis ab ense
Sic miser invidiæ victima certa cadis.
Heu tristis facies! vidisse Tyrannide pressum,
Victorem victi sustinuisse vices!
Ah prius indomitus laniasset dentibus Ursus!
Quam fieres morti nunc reus ipse tuæ!
Nil sed opis nunc luctus habet, lachrimisq dolori,
Aut gemitu fertur nulla medela malis.
O Nate admissi licet esses criminis expers
Te satis est titulum mortis habere tuæ!
O utinam tecum liceat profundere vitam!
Mors poterit junctos una tulisse duos!
Sed miserum Genitorem me! sors æqua fatigat
Et nova supremi causa doloris adest.

Inductio 6ta.

C. Lælius nunciat Fabium jam oppressum a furente Dictatore, ejus morte angitur Pater.

C. Læl: O Quinte extinctum crudeli funere Natum
Adfero. Pat. Materies fletibus apta meis.
Dic mihi, nec dubita, me vera volvente fateri
Quæ vox quisq animus deficientis erat?
C. Læl: Ardeat & jussum dictis augebo dolorem
Pater. Crescere si posset pectoris ille dolor!
C. Læl: Videat ut primum scientes funera turmas
Cæpit in attonitas currere gutta genas.
Atq ait: ô Læli! timeo, lachrimisq subortis
Ibat in adversa lumina fixus homo.

Cum subito strictis veniens plebs obvia telis
    Obruit armata Corpus inerme manu.
Hic timor audacem fecit, capitq loquenti
    Nil profecturos suppeditare animos.
Quo furor hic? quo spectat? ait, si sanguinis ardor
    Excitat ante aras victima vestra cadam.
Condite tela viri quid inanes perditis iras?
    Servetur vestris hostibus iste furor.
Hæc Fabius; monitis crevit Ducis ardor acerbus,
    Uno extinguendi sanguine furor erat.
Iamq avido cædis Fabio circum datus ense
    Ibat non dubias dante furore notas.
Et veniam lachrimans moribunda voce rogabat
    Ad veniam Cursor surdior ipse fuit.
Ecce autem /: quidam furor audeat :/ excita tota
    Plebsq fero in Fabium pergere visa fuit.
Eripitur natus mæstus, tum vindice ferro
    Tentabam in medios insiluisse viros.
Ter rejectus eram ter ego violentior ivi,
    Terq mihi vires suppeditavit amor.
Tum vero /: horresco referens :/ audita gementis
    Vox Pat. Heu me! nati vox fuit illa mei?
C. Lal: Parcite, ait, devota mihi quondam agmina vestrum
    Parcite crudeli perdere morte Ducem?
Manlius at misera commotus sorte quid inquit
    Proteris insontem turba scelesta Ducem.
Pater. Ergo jacet sæve prostratus vulnere? jamq
    Expectat solitam flebile funus humum.
Præsentem ô fili! videor te cernere quantum
    A vultu facies desidet ipsa tuo.
Non es, qui fueras, mutarunt funera formam,
    Quantus in exiguo tempore fulsit honos!
Vixq mihi notos possum distinguere vultus,
    Non est in vultu qui fuit ante color.
Pallent heu! pallent tristi deformia letho,
    Quæ tibi Virgineus pinxerat ora rubor.

8.

Mersa jacent veras superantia lumina gemmas,
Lumina Syderea lucidiora face.
O fili! tecum perierunt gaudia Patris,
Totaq spes uno funere adempta tuo est.
O Nate! incertus fatorum, sæpe loquebar,
Ipse olim Patris conteget ossa manu
Vota fefellerunt, primoq in flore juventæ
Occidis, ô fallax & breve vita bonum.
Ergo ego nec lacrimans Nati moriturus Sabeto?
Quæq oculus claudat, non erit apta manus?
Fallor an occurrit, vel me mea somnia terrent,
Me miserum! natus funeris ultor adest.

Inductio. 7ma

Dictator & Mantius reducunt incolumem Fabium beneficio populi.

Dict. Iam tu deciduum ex oculis absterge dolorem,
Affectusq animi qui fuit ante cadat.
Quæ lacrimæ fuerant manifesti signa doloris
Sint nunc lætitiæ maxima signa tuæ.
En Fabium! sæva quem raptum cæde putabas,
Afflictum munus non leve sisto Patri.
Pater. Dictator! quid agas, stupeo, turbataq mens est
Lætitiâ, vocem lingua retenta negat.
Fab. Ast ergo si natum recipis, gaudes q tenere
Ad veteres redeo Sarcina nota sinus.
Pater. O quanto melior mea sors est, Nate, revixi,
Extinctusq favet pectora mæsta vigor.
At modo quo misero servastis gaudia Patri
Dicite, cur nato reddita vita meo est?
M. Torqu. Hæc paucis referam, nec te sermone morabor,
Dicere namq alter suggeret ipsa locus!
Me gemitus Fabii! quem sors non tangat amici!
Moverat ut celerem mens mea ferret opem.

Sustinui Fabii projectum orare salutem,
Et populus nostras audiit aure preces
Et doluit primo moriturum flore juventæ
Atq; ait: insontem cur ferat ille necem.
At sum ipse incertus facti, Fabiumq; petenti
Adduxi, celerem jus erat esse furor.
Nec mora, tum populus tota jam convolat Urbe
Et primo facies illa furentis erat.
Atq; aliqvem vasto prolabsum pondere pone
Obruit in sano plebs furiosa pede.
Sed mox mutato redierunt gaudia vultu,
Et plausu resonant lætitiaqve viæ.
Unaqve cunctorum fuerat vox: vivat, & addit
Annos ad Fabii tempora qvisq; suos.

Dict. Nec dubita: ereptus populi & Patris prece morti es,
Et tibi nunc nostro munere vita datur.
Tum Superos, reddunt qvi natum gratus adora,
Buri cremisqve cadat victima lecta focis.

Pater. Qvid moror? accedam, Superum venerabimur aras
Buri cremisq; cadet victima lecta focis

Fab. At tibi qvas reddam pro tanto munere grates
Maxime Dictator? qvod tibi munus erit
Munus erit vita hæc, qvam totam pro Patria Dux
Impendam obseqviis hoc tibi munus erit.

O. A. M. D. G. B. V. H.

Kézirattár
126/d

Alexis. Drammation Pastoritium.

Scena 1ma

Agathocles. Hierocles.

Agat. Verba quid incassum, nil proficientia perdis
O Pater! Ergò Deus Pastorum Sanguine quærit
Placari Humano? Ah Regem jam quærite Vestrum
Arcadiæ populi! profugum Certe excipit ora
Agathoclem postrema meum. Jam linquo Cruentas
Terras! privatus Moriar! Hier. Per Numina Divum
Te precor O Princeps! afflictam Spernere Nolis
Plebem. Nostra tuæ debemus commoda vitæ.
Pastores quamvis sumus, haud tamen Impia Vota
Poscimus. Ista tibi, non vili est parta labore
Tellus, nec Subitis Sunt danda hæc Carbasa Ventis!
Non equidem fateor, gestasti hic Splendida Sceptra,
Aut coeco traxit vultu, conjuncta voluptas:
Ast multis fenebare bonis, magnisq cupitam
Principibus vixisti Urbem, et Pergere Soles
Lanigeras inter pecudes, viridesq per Herbas
Errantes. Lætas sic vie redireq luces
Optasti! et lætus toties quod Dilandaras
Sceptrorum Spinas lusisti, Plurima per quas
Interiere Ducum Capita. En! quæ læta dedisti
Tempora jam dudum Nobis, dies abstulit Atra
Singulaq involvit Nimbis. Sed Nubila Coelo
Solventur, rursus Tu pristina tempora reddes.
Agath. At quem non populi, Tot tristia Vulnera tangant,
Arcadiæ, pecudumq lues, et lethifer Annus.
Quis Spectasse queat, Spoliatos frugibus agros?

Desertasq Casas, interq tumentia Tauri
Corpora, Pastores! quae dum Laethale Venenum
Pestifero in vacuas auras diffundit ab ore
Et Regnis late poenas, Laethumq ministrat!
Nosq subit virus tacitum, Carpitq medullas
Ignis edax; sic Terra Novos emittere partus
Incipit horrendos angues: queis aura peperit
Mille aliis rursus secantur Corpora plagis.
Hier. Novimus O Princeps! haec Singula. Agath. Solus hic ergo
Solus ager, lucum hunc qui Cingit, funere nondum
Atq lue inficitur? Hier. Rex hac, Regnator Olympi
Haec mala non patitur, longaeva religione
Cultus. Agath. quod reliquum est Pestem hanc etiam arceat inde.
Hier. Si places Numen: Agath. Pastorum Sanguine Nempe
Placari exoptat? fusoq Cruore per aras?
Hier. Scilicet. Agath. ergo dein vacuus sic funere vivet
Hic populus? Hier. promissum est Numinis. Agath. Eheu quantis
Arcadiae Salus involuta malis. Hier. Caput Unum
Exposcit Numen, num Cuiquam Melior esse
Possit? sic populus stabit lue salva fugata
Agath. At si forte --- Dii Tales avertite Casus.
Hier. An tibi Suspectum Verbum, sors Numinis Hujus?
Agath. Ah non Hierocles, alius mea Pectora terror
Invadit! Hier. Narra Seriem: remq ordine pande,
Fors aderit quidquam, dubium hoc quod Solvere possit.
Agath. Mille precor, Nil Usq manet, quod Solvere possit.
Quid Nostrum Sacrce, Caput hoc, si Subdo Securi?
Hier. Numina non poscunt Te Rex! et neq Utile Nobis
Id foret: Agath. Ah Crudelia Numina! Hier. quid tibi tantos,

Advena si mortem hueris Causare dolores
Posse: qui primus gressum huc hodie inferet, Iste
Dedendus Neci: Agat. Verum --- proh Numina! quid si
Is fuerit de quo metus est? Oracula Verba
Quæ dederint profer: quidpiam reperire licebit
Forsitan in Nostram Sortem: Hier. Res Ut Tibi Dixi
Acta est sic. prima Cum Divis Luce pararem
Ferre piacula: Successit, Divina, serenis
Dextra manus, magnum quoq visa est, Terra moveri.
Insuper et mugire Aditis, Cortina reclusis.
Exitum miser expecto, Cum exemplo, Conticuere
Hæc subito: et similis, vox reddita fertur ad aures!
Hæc, Hospes primus, qui Sacra subiverit arva
Is mihi placando Victima sola cadet.
Agath. Actum est: ambigui Nihil isthic restat amice!
Ah perii! Natus primus si Dirigat isthuc
Cursum. Sacra Deo prope sunt hæc Elidis arva
Fines: inde in Horas, ovans præstolor amatam
Progeniem: perii! si is gressum primus in arva
Ista ferat: Hier. Princeps aliud ni ferre jubebis
Me; patriæ Nunc sacra paro litare saluti
Agath. Ah remane paulum ..... discede

Scena 2da Agathocles. Menalcas.

Menalcas ad ora
Elidis, excubias quot, quot, potuisses egisse
Nunc agite mando: prohibere a finibus istis,

Hac luce Elæum, Menal. quid si se dixerit esse
Agathoclis natum? Venturum ex Elide namq;
Auribus accepi, quem vocis omnibus ardes
Advenire. Agath. imo --- et Natum prohibere --- recede
Accelera: vestro, natus si invadere possit
Arva hæc, væ capiti! Menal. quid agemus si -- Agath. Ah miserum Me
Abi, fac jussum, fors hic dum tempora Verbis
Fallo, hos ingressus fines, --- sed Numina spero
His meliora dabunt.

Scena 3tia Agathocles.

Patriæ succendor amore
Atq; mei mala me tangunt populi; quid agendum?
Ignosce Tu Chara mihi, dilectaq; multum
Arcadia: et vester genitor; si perdo Paternis
Invitus natum lacrymis! quem Numina multis
Denegatum annis misero tribuere Parenti!
Lactantem è Matris gremio, mihi perfida Turba
Servorum abripuit, patriis nunc redditus oris
Mactetur Natus? Meliora Numina spero!
Quam caput ut poscant illud; Pro vota senectæ!

Scena 4ta Lycidas Agathocles.

Lycid. Singula perfeci, mihi quæ mandata dedisti
Princeps! Gramineum, viridiq; in fronde recubans
Stat Tectum! et pueri lauris, herbisq; capillos
Incincti reducem, sic præstolantur Alexim:
Impatiens Turba est! Agath. jam non opus ista Lycida.

Lycid. Non hæc Ipse mihi? Natum cum forte repertum
Adferrem? Agath. jussi; sed non hic, hac die Cultus
Instruendus erit! Lycid. Quo invento Cætera possunt
Nunc reddi Nato? gratis amplexibus istis!
Agath. Heu duri amplexus! feralis pervenientis
Casus! Lycid. Tristia quid memoras? Dum reddita proles
E Matris gremio direpta et Mortua dudum
Credita. Detectus Crudelis Criminis Author
Servus. Agath. pro meritis grates tibi reddo. Lycid. recentem
Viribus et forma florentem reddere Alexim
Me tibi ne dubita: Dulcis quoq Patris amantem!
Agath. Id lætor. Lycid. Princeps! Sobolis Nunc Cernere posses
Effigiem gratam, nisi avarus vade petito
Detinuisset Herus: quo invento Nuntius Ipse
Præcurri lætus: quem et gaudiis omnibus Heri
Acceperas, Nunc Nescio --- Agath. Cessa, Chare Lycida!
Lycid. Fors juvare Patri, redivivum Pectore Natum
Fovisse? et gratum pignus rediisse? Agath. Ah Ista relinque
Ne me Ultra excrucia! Lycid. Non differet amplius illis
Segnitiem, Ah si vidisses, Divulsus Alexis
Quas inter lacrymas esse a me! quare ferenda
Oscula tradiderit Patri! quoties rogaret
Perfusus lacrymis gremium, mandataq subdit!
Unum se cupere ignotum Venire Parentem!
Inq tuo, vitamq animamq emittere Vultu!
Agath. Ah mitte ignoras! narrando, Vulnere quanto
Confodias pectus! Lycid. Læta hæc tibi spondes luce hac

+.

Quam vivis, Confide Haec lux tibi Sistet Alexim
Quin Regni fines ingressum credas. Agath. Id Ipsum est
Cur mea tam Diris lanientur Viscera Curis!
Lyad. Num minus est Charus Patri? Agath. Plus Diligo vita
Lyad. Obscura Haec prorsus, pietatis Sunt monumenta:
Longe aliud nuperna expertus luce: Agath. Sed ista
Admitti Natum nolo; mihi finibus exsit,
Arcadiae: Regni, Custodes limina Claudunt!
Omnes his jussi arceri. Tu primus Amice
Si vita juvenis, magno teneris amore
Arcadia pellas: Lyad. juvenis si Diligo Vitam?
Ergo iterum redeat? quorsum? Agath. quocunq; Sed istis
Discedat Terris; meliori Tempore posthac
Huc aderit. Lyad. rursum Servilia Munia gestet?
Agath. Id potius: Ne me tene; num mandata sat aeque
Custodiant vigiles, lustrabo Limina. Nunquam
Hic Sistet mea mens, nisi longe finibus istis
Esse Sciam Natum

Scena 5ta

Lyadas.

quod amoris Sit genus istud
Hinc procul esse cupit, quod amat, Natumq; diurnis
Optatum Votis, ex Ipsis finibus arcet.
Heu miseram juvenis Sortem, quam Tristia corde
Dum cupidus veniet, Suspiria Ducet ab imo!
Amotus Patris obtutu, patriaq; repulsus
Exilium, tristemq; fugam pro munere prendet!

Scena 6ta Lycidas Alexis

Fallor? Alexisne est? vel ejus ducta ex arte imago
Versatur nostris oculis? Alex. Non ludis amice:
Ipsum ne dubita: praesentem cernis Alexim.
Chare Lycida quam jucundi sunt mihi nostri
Conventus! Tibi nam patriamq patremq repertum
In donis refero: me ad patrem perfer amice
Optatam incassum toties, quo cernere possim
Effigiem patris, Lycid. Cernes. qua luce subisti
Arcadiae fines? Alex. nunc tantum. Lycid. Qui potuisti?
Agathoclis jussu, vigil Elidis ora coronat.
Alex. Diversum veni, furtivas Elidis oras
Vitavi infames, truculentis caedibus illinc
Est via, nec sat tuta uni. per limina Achajae
Noctem contendi totam, superare viarum
Ambages longas cupiens; Lycid. quae causa citati
Usq adeo cursus? Alex. Charam dum quaero Lycida
His oculis nunquam visam patriamq patremq.
Ah! Ubi nunc pater est? Lycid. O tristia fata parentis!
Alex. Rumpe moras: spatium mihi namq est omne dolori
O! charos patris vultus, dilectaq multum
Ora senis! laeto quam fundet gaudia vultu!
Lycid. Ne nimium juvenis propera: Alex. quid gaudia differs
Tam mea quam patris? Verum quid ducis ab imo
Pectore singultus? Dulcis fors peste peremptus
Occidit infelix genitor! Stygiasq introivit
Umbras? Emmorior! Lycid. bene spera: vivit, Alexi,
Agathocles genitor! Alex. Si vivit; perfide, cur nam

Invisum Tardas tempus? Lycid. Non Tempus Alex:
Tardo, sed Patris, quod, Nescio Crimen adortum
Mutavit Mentem. Alex. Superi! quod filius absens
Commerui? Lycid. Tecum ignoro: se Dicit amare
Is natum, verum vetat Illum finibus istis.
Alex. Subdole; Cur fallis? me Cur sic Terres? Lycid. Amate
Non tibi falsa fero juvenis. Alex. qui laedere Patrem
Exterus ignotum potui? Nec nodie Alexim
Te demptes quisquam; Voco Testes, Numina! Coelum!
Innocuus meus est animus, nec Crimina Novit
Lycid. Quam simplex candor juvenis mea lumina Solvet
In lacrymas: nec opinor Alexi, Dummodo Patri
Sic ea Persvadere queas Ut sunt mihi vera
Alex. Nil dubita faciam, Tantummodo Perfer ad Illum.
Hunc si vel vultum Spectarit, Crimina Solvet.
Lycid. Ah quo Te nimium juvenilis Dripit error?
Alex. Nil agis! Ipsa hodie, vel si mihi vita ponenda est.
Spectabo Charos Vultus genitoris amati,
Et pretium tulero. Lycid. (: Inconsultum:) Percipe salten
Consilium juvenis nostrum, Nec sperne monentis
Verba, Alex. Patrem videre volo, Lycid. videbis, at, Audi
Accedes Patrem, verum Te Nomine falso
Dissimulabis Alexim, Alex. sed qui Perficere istud
Possum? quem simulem? meq unde? quibusq
De Causis venisse loquar? Lycid. fateoris Achaeum
Aut aliud quodvis modo Te non noscat Alexim!
Alex. Fictis commentis, vis Tollam gaudia Patris?

Lycid Irritabis imo si Patri Nomina pandas.
Heu me dum narro, Pater en! Super Elidis oras
Sermones miscens, Tristem fert ore dolorem.
Alex. Huc properat, Superi! Pater est meus Iste Lycida?
Lycid. Ille est: Alex. Illum Tam mitem laude afficis? Lycid. Illum.
Alex. Is genitor meus est? Lycid. Ille est: Alex. quin advolo Patris
Advolvar pedibus! Lycid. Iuveniles comprime sensus
Et me et Te perdis, Mihi nam Mandata recedens
Hæc dedit: Ut natum venientem finibus istis
Si salvum cupio tardem: quid forte retentum
Si noscat faciet? Alex. Condona Chare Lycida!
Crudelem Usq. adeo Patrem vix credere possum!
Lycid. Nescio quæ subsit Causa: -- Ah nunc ocyus adstat
Intra Huc Tantisper. Alex. Sed quo me Nomine dicam?
Lycid. Confingas quidvis.

Scena 7ma Agathocles Lycidas.

Agath. Nunc Opportune Lycida
Assistis! jam nunc complectar lætus Alexim
Adveniat tantum! Lycid (Dubius quid denotat iste
Motus?) Agath. quid sentis? non celes Chare Lycida.
Lycid. Non satis intelligo, quid dicas, Luce priore
Omnia mandaras, venienti læta parari
Nato: Agath. Et nunc confecta volo, Tu intende Lycida
Lycid. Vix hinc egressus! pelli miserum voluisti.
Agath. Debuit hoc: Lycid. rursum nunc Agath. nosco Chare Lycida
Quid titubes: Nempe oraclum me movit amicel.

Id vix Hierocles mihi Soli aperire volebat;
Lycid. Quid fuerit tantum? Agath. liberam sue Numina spondent
Arcadiam. Lycid. quo istud? Agath. fiet: si primus ad aras
Adveniens Hospes, Mactetur Victima. Lycid. Quid si
Ipsus Alexis erit? Agath. mihi nempe haec Cura remordet
Pectus! Num vani, sunt hi quos arguis in me
Terrores? Lycid. (: Superi quaeso Servetis Alexin :)
Agath. Sis Tranquillo animo, Charus modo filius adsit
Salvus erit. Lycid. (: Respiro :) Agath. His agris intulit alter
Nunc juvenis passum, Summis conatibus iste
Quaerendus nobis. Lycid. (: proh Numina :) Natus Alexis
Si tuus hic fuerit? Agath. Non est: ex Elide nondum
Appulit huc quisquam, Hic ab Achaeis advenit Lycid. (: Ipse est :)
Agath. Jam si ferales subiisset filius istos
Casus; quo me animo futurum credis amice?
Lycid. Quid tum fecisses? Agath. quid? Talem Numina perdant
Perniciem! Lycid. Princeps! Num filius ista subisset?
Agath. Ne subita mens in populum, Numenq verendum
Exarsisset amor! Lycid. Patris clementia non Te
Fregisset? Agath. Mitte Haec, in mentem Tristia rursus
Quid revocas? forsan jacturam Morte piassem
Infelix genetor! Sed et Una vos mihi Nati
Estis: Arcades! Ah Dum Singula Mente voluto
Defficit omne robur! responde Chare Lycida
Quis mihi tunc animus? quae mens? quae forma fuisset?

Scena 8va Agathocles Lycidas Alexis.

Alex. (: Amplius occultus nequeo hic persistere tanquam
Ignotum ~~affabor~~ verbis affabor :) Numina Salvum

Te velint Bone Vir. Lycad. (: proh Nati Tristia fata:)
Agat. Salve et Tu juvenis! Alex. Num longe hic Atria Magni
Agathoclis? Agath. Non est: quam forma et Corpore praestans
Hic juvenis! Lycad. (: Verum si nosses:) Cur tibi fare
Agathocles? Alex. Princeps Cunctis Celebratur in Oris
Arcadiae Clemens! Agath. Multum mea Pectora laedet
Victima si hic fuerit, juvenis, quem Numina poscunt.
Alex. O Militem annosum! Agath. Cupio super omnia nosse
Arcadiam quando ingressus? quo Tempore primum
Hanc Terram attigeris? Alex. modo gressum huc fixi ab Achaeis.
Agath. (: Ipse est, quem metuis, non viles Numina Vobis
Victima sternetur, memori sed mente rependo
Pro nati Vita grates:) quo Nomine gaudes?
Alex. Amyntham dicunt, patrias mutare coegit
Paupertas Sedes! Agath. Vita Pater estne superstes?
Alex. Est equidem, verum Nato subsidia nulla
Sunt speranda ab Eo; genitor nam pauper et Ipse est:
Agathoclis dixit fili clementia Nota est,
Illum accede rogans, Illi Te credito et Illum
Experiere Patrem. Agath. Quam alieno Tempore amate
Hospes ades! Alex. (: Me vix teneo:) Lycad. quo evadet acerbus
Hic Casus?:) Alex. Tantis Ideo Cur Pectora Curis
Conficis? Agath. O Juvenis! Cujus Tu facta recenses
Agathoclem Cernis coram; subsidia poscis
Tu mea: sed pro suppetiis (: Heu Tristia fata:)
Alex. Agathocles si Tu es; miserum me respice, stratum
Ante pedes, Princeps: Tua me Clementia quaeso

Protegat! En! Dominum, Tutorem, Te voco Patrem!
Me tibi Servandum Committo. Agath. Numina Testor
Sacra, Polumq voco, Nullius verba precantis
Tam tenero Sensu pectus commovit ut Hujus.
Quam male te reddidisti, hodierna luce parenti
Et Patris et Juvenis miseret me, Numina quare
Non mihi donastis Cor Durius! aut Holocaustum
Non designastis aliud? Alexis: mi Chare Lycida
Aspicis ut Tangant aliena adversa Parentis
Pectus; Num Nati --- Agath. Cessa, nam ignoras amate
Princeps! quid Doleat! Agath. Cur non licet esse benignos
Agathocli luce hac? alium nunc experieris
Me; juvenis gemeor tibi quam prodixerat esse!
Alex. Quin meliorem Te reperiri posse negabo.
Agath. Essem crede mihi, si istud per fata liceret
Alex. Per quæ fata? Agath. Tua hæc mihi sunt Tormenta doloris
Alex. Non Tanti est: --- Agat. animus non posset ferre dolorem
Tantum: ni faceret, paulum expectatio Nati
Alex. Num tibi filius? Agat. est Amyntha! Alex. fausta Parentis
Proles! tam placido Patre Nata! Insignis oportet
Sit. Agath. tibi, Dent Superi! Similis sit, Meq beatum
Arbitror. Alex. Ignotusne adeo, Tibi filius errat?
Agath. Ignotum expecto, Nunc natum et Clide primo
Venturum, cupio amplecti, Spectareq: Alex. Cernis
Quanto non flagret genitor mei amore Lycida.
Lycid. Amplius hic nequeo Princeps Durare! Alex. resiste

Agath. Quonam discedas? Ubi flores ornatur ad aras
Sacra Diis? Lycid. nequeo O Princeps hic sistere! Namq
Exitus hic nimium est, Tristis futurus Opinor!
Agath. Et mihi prolixis Lacrymis constabit amice!
Lycid. Pluribus at multo, fieri quam posse putares!

Scena 9na Agath. Lycid. Alex. Hierocles

Hier. Ecce Tuo Princeps jussu, Stant ordine Cuncta
Sacra Diis. illinc extructa est, Cespite Molli
Ara, Salutarem Patriæ bibitura Cruorem.
Expectat, Sacrum libamen, Sacra Securis.
En flores! Agath. ergo Superi! Sine Crimine Sanguis
Fundendus? Alex. quam adsum felici Tempore vestra
Visurus Sacra. Hier. Hos cave Princeps tangere prinsquam
Vicini fontis, Ter Sacra Tinxeris unda
Dexteram: Isthæc tractare Nefas; Agat. ignosce cadenti
Hierocles menti. Juvenis Tu Sedibus istis
Necte moras. Alex. lætus faciam, Sacrosq ardebo
Arcadiæ ritus! Agat. Non tantum Sacra ardebis;
Alex. Numquid præterea Sacris Conferre licebit?
Agath. Sat poteris! modo Te aspectu, ne Subtrahe nostro.

Scena 10ma Alexis, Lycidas

Sicne Lycida Lubet, falsis me Ducere Verbis?
Diligit impense, lachrymansq expectat Alexin

Lyad. Ignoras loca queis Degis! patremq dolore
Perdis, si natum Agathoclis, Te Dicas Alexim!
Alex. Consiliis sat jam, concessi Chare Lyada
Cernis ut Ipse, tuis. quam moesto pectore, fictis
Indoluit verbis genitor! Lyad. quin vera lugebat!
Alexis. Nil agis! anne volupe tibi, spectare paternas
Tot lacrymas? falso, miserum, quem poene dolore
Conficimus! verum abstergam, veniat modo; Patri
Has lacrymas! pandam reduci --- Lyad. per Numina Alexi
Te rogo! Mitte --- Alexis. meis genitor, se casibus angi
Asseruit. Tantos solum lenire dolores
Adventum Nati. En! sistam me filius! Ipsi
Lyad. Imo, quo doleat, Causam, magis, adjicis illi
Alex. Quo Doleat magis? Lyad. En tibi dicam: Oracula nuper
Nunc nova --- Alex. Mitte precor! genitor de Colle propinquo
Huc properat gressum Agathocles. Lyad. Nunc Nescius! Heu me!
Ipse suæ juvenis fortunæ, seq Patremq
Perdet!

Scena Xtima

Agat. Hier. Menalcas. et alii

Agath. Ubi flores? Solito queis victima more
Ornanda? Hier. En Princeps! ad Nutum singula. Agat. Sacro
Ocyus Hierocles, Cingatur victima serto.
Heu me! quanta subit juvenis miseratio mentem
Innocui! Hier. Princeps! Cave sis, Ne Numina lædas!

+.

Dum pius in juvenem existis! Nunc Dextra Coronet
Principis, Hoc Sacrum, Veteri pro more parentum!
Agath. Nunquam Relligio, libavit Sanguine, Patrum
Humano; Arci. Verum Nunc Poscunt Numina: Agat. Veri
Obsequar. En tui sunt Hi flores Dulcis Amyntha!
Alex. Arcadiæ populi, redimiti Tempora sertis
Assistunt Sacris? Agat. Hodie tibi convenit iste
O juvenis Cultus! Alex. Da Princeps! summere lætus
Nil dubito: dicam post, quod lætemur uterq;
Agath. (: Nondum cognoscit juvenis, quid fronte corona
Denotet:) Lycid. (: Horresco:) Alex. Nunc demum Comptior hisce
Floribus in Patris gremium devolvar amantis!
Lycid. Interii! Alex. En genitor! Natum Me Cernis Alexim
Agath. quid memorat? credo insanit; Alex. Deterge paternas
Jam lacrymas. Nam quæ doluisti, ficta fuere
! Omnia; non genuit Patre Me miserabili Achaja
Agath. Quin si vera refers, miserando Maxime! Alex. Alexis
Impatiens reditum, cupiebas, En tua Vota
Nunc Completa tenes. Sed quis Patris occupat artus
Horror? Agat. Vera refert? Is Alexis? fare Lycida?
Lycid. Princeps! Agath. Quid cessas? Lycid. (: miserum Patrem:) Ipsus Alexis
Agath. O astra! Lycid. in Dextro, Scruteris signa lacerto
Omnia sunt Nati! Agath. Miserum Me! Nulla requiro
Signa; procul dubio, arcani, qui Pectora Nostra
Læserunt sensus! nostri Manifesta fuere

8

Signa mali. his verbis respondent. Ast ab Achais?
Lycd. Latronum insidias metuens se Dixerat istam
Ipse viam! Hunc Divina oracli verba salutant.
Alexis Nescio quis subitus metus et me terret amice!
Percellitq timor! Mea sors praesentia Vestium
Perturbat sacrum? En! exultans reddo coronas!
Hier. Audi me juvenis! sumpeas deponere crimen
Pastorum sacer es Deo. Alex. Sit; non pugno: corona
Ut lubet assistam praecinctus, Dummodo sacra
Ne² tardes ¹genitor, optatos postea Dudum
Amplexus Dabimus! Agath. Non posthac ferre licebit,
Istud, non fili! In aeternum vale; Victima Nate es!
Infelix genitor, Tuum fundet Nate cruorem!
Alex. Quid verba ista volunt genitor Dilecte? Agat. dolore ---
Lycd. Heu dolor interimet Regem! Menal. properate cadenti
Auxilium O socii ferre! Hier. Huc Tantisper Alexi
Flecte viam mecum, per me, sua fata, Patrisq
Moerorem nosces! Lycd. Vide Princeps Ne tuus Ille
Concidat in Te animus! Menal. Nil Regi Charius extat
Arcadia Novi! Agath. Miserum Me, Lycd. Hunc Numina poscunt!
Agat. At mihi non licuit, cum Charo Ducere vitam
Nato? Alex. Noxia tum demum contagia linquent
Arcadiae populos? Hieroc. Pan verbis addidit Ipse
Promissum Alex. grates superis! obtingere Alexi
Pratior Haud poterat mors, quam quae ferre salutem

4.

Arcadibus possit. Patris Sunt, Pectora Saevo
Vulnere qui possint animos convincere Luctus!
Ante tamen pauca ad Patrem profundere Verba
Num dabitur? Her. Nemo vetat istud! Dummodo Patris
Ne lacrymas gemines: Alex. Imo, si forte paratum
Conspiciet, minuam! † Penitor Dulcissime! Cuncta
Herocle edoctus sum, Me sibi Numina poscunt!
Felicem Sorte hac reputo, nimiumq Beatum
Me Pater! Occumbet Natus, sed Patria stabit;
Arcadiæ vivent populi. Agat. Nunc noscere primum
Debueram in Cultu hoc ferali! Siccine Natum
Redditis o Superi Patri? Alex. quin maxima Turba
Reddita Natorum est genitor, Dum reddo Salutem
Et patriæ, et populo? Hos tibi trado: Perge fovere
Hos gremio! Hi noscant, Regem, Dominumq Patremq
Te Penitor! Agath. Tuus hic animus mihi quam placet; Heu Me!
Quanto destituor Nato! Num Numina certum est ---
Occumbas igitur fili, sed Perfida Turba
Servorum, qui Te tribuerunt Hostibus olim
Morte luent facinus. Alex. quid ais? quos perdere --- Agat. fili
Tranquillus moriare tuo, de sanguine poenas
Exposcam meritas! Alex. per Coelum, Sacraq Divum
Te precor O Princeps! miserorum Parce Cruori.
Sit satis Arcadiæ profusum Sanguinis Iste
Si fusus fuerit; Agath. Moriens num ferre repulsam

Heu Natus posset? Stygias abiturus ad Undas!
Alex. Non id promittes? Agat. Incassum Verba fecissent
O fili! quicunq meos, lenire Dolores
De nato cuperent! Ast, vivent! Gratia Nate
Hoc tua perfecit! Supremos accipe fili
Amplexus! Te nunc --- Heu me! Dulcissime Nate
Arcadiæ dono. Alexis Penitor Dilecte! Valeto
Ut vivi nequeat, morientis gloria Saltem
Te Nati recreet, decoret, pellatq Dolorem!
Vos quoq felices, quibus est fortuna peracta
Arcadiæ populi, geniales vivite Soles!
Verum, ne subeat, mei vestram Oblivio Mentem
Quis quis erit nostras, lætus qui transeat Aras

Hunc gratus dicat, noster profudit Alexis
Hoc nostra est, quondam, parta Cruore Salus

A. M. D. P.

Vége

nép iskolai drámánk